БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Үдын горкомой орган.

№ 10 (6445)
ЯНВАРИИН 14
СРЕДА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хүдөөгэй интеллигенциин эдэбхиие улам хүгжөөхэ

Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэреэр манай орон дотор культурна революци хэгдэжэ, хүдэлмэришэд ба таряашадай дундаһаа гараһан арадай шэнэ интеллигенци бии болоһон байна. Советскэ интеллигенци болбол марксизм-ленинизмын һургаалаар, советскэ патриотизмын үзэлөөр хүмүүжүүлэгдэһэн эгээл түрүү интеллигенци мүн. Тэрэ хадаа Эхэ орондоо, Коммунистическэ партида ба өөрынгөө арадта үнэн сэхээр алба хэдэг байна. **«Манай советскэ интеллигенци,**—гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ,—**энэ хадаа хүдэлмэришэн ангитай ба таряашадтай бүхы уг үндэһөөрөө холбоотой тон шэнэ интеллигенци мүн... Тэрэ хадаа мүнөө советскэ обществын тэгшэ эрхэтэй гэшүүн байжа, хүдэлмэришэд ба таряашадтай сугтаа, нэгэн хамта, ангигүй социалистическэ шэнэ общество байгуулжа байна».**

Парти, правительствын анхарал оролдолтын ашаар манай интеллигенциин тоо улам бүри олошорно. Мүнөө үедэ коммунистическэ байгуулалтын бүхы һалбаринуудта дээдэ ба дунда һургуулитай 5,5 миллион шахуу мэргэжэлтэд хүдэлмэрилнэ. Советскэ интеллигенциин зэргэдэ 10 миллион үлүүтэй хүнүүд тоологдоно.

Ленинско-сталинска сэсэн мэргэн национальна политикые бэелүүлһэнэй ашаар бурят-монгол шэнэ социалистическэ нацын бии болохотой хамта бурят-монгол арадай интеллигенци урган гараа. Манай республикын хүдөө нютагуудта советскэ интеллигенциин олон тоото түлөөлэгшэд хүдэлмэрилнэ. Ганса үнгэрһэн жэлдэ манай республикын аймагуудта мянга шахуу мэргэжэлтэд эльгээгдэһэн байна. Эдэнэр айхабтар ехэ хүсэн мүн. Тэдэнэр болбол нүхэр Сталинай «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ зохёол дотор, Коммунистическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд дотор табигдаһан гайхамшаг ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө бүхы советскэ арадтаяа хамта тэмсэжэ байна.

Хүдөөгэй интеллигенци хадаа ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгын хэрэгтэ үргэнөөр хабаадана. Хүдөөгэй агрономууд болон зооветеринарна мэргэжэлтэд баян таряа ургуулхын, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө үргэн ниитэ колхознигуудай тэмсэлые толгойлдог хүнүүд мүн. Юрэнхыдөө хүдөөгэй интеллигенци болбол хүдөө тосхонуудта коммунистическэ культура нэбтэрүүлэгшэд мүн болоно.

Хүдөө тосхонуудай ажабайдалда манай интеллигенциин эдэбхитэйгээр хабаадажа байһан жэшээнүүдые олоор харуулжа болохо. Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн тосхоной интеллигенциин хэдэг ниитын хүдэлмэриие хараад үзэе. Тэндэ багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд — хамта 40 шахуу хүнүүд бии. Тэдэнэй олонхинь хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлэй гэшүүд юм. Ехэ-Куналейскэ дунда һургуулиин багша нүхэр Орловой хүтэлбэреэр энэ нэгэдэл тосхоной хүн зоной дунда ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Тэндэхи лекторнүүд политическэ, хүдөө ажахын болон естественно-научна темэнүүдээр лекцинүүдые колхознигуудай дунда саг саттань алгадгүй уншажа байдаг. Партиин XIX съездын һүүлээр хори гаран лекцинүүд уншагдаа. Тэрэ тоодо «Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд — коммунизм байгуулгын программа мүн», «Шэнэ табанжэлдэ хүдөө ажахын хүгжэлтэ», «Газартаряалангые эрхилхэ нотоо тарилгатай системэ» гэхэ мэтэ темэнүүд ороно. Багшанар Халзанов ба Рябова, агрономууд Мухин ба Сухарев, зооветпунктые даагша Кубышкин болон бусад эдэбхитэй ажалаараа зоной дунда хүндэтэй болонхой.

Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дунда һургуулиин багшанарай ябуулдаг ниитын хүдэлмэри мүн лэ һайшаалтай байна. Тэдэнэр тосхонойнгоо Орджоникидзын ба XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүдэй дунда лекци болон элидхэл хэжэ байдаг. Үнгэрһэн жэлдэ тус тосхоной интеллигенци научно-естественнэ эрдэм дэлгэрүүлхэ, мичуринска наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые колхозой ажалда хэрэглэхэ талаар хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ. Дунда һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн лекторидо колхознигууд ерэжэ, лекци болон хөөрэлдөө шагнадаг, мүн өөһэдөөшье хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хэлэжэ үгэдэг юм. Эндэ республикын элитэ колхозница Лукерия Шурыгина нэгэнтэбэшэ хөөрэлдөө хэһэн байна. Эдэ бүгэдын ашаар тосхоной колхозууд түрүү агробиологическа наукын туйлалтануудые хэрэглэжэ, үнгэрһэн жэлдэ баян ургаса ургуулаа.

Хүдөөгэй интеллигенциин ямар ехэ хүдэлмэри хэжэ шадаха тухай дээрэ дурсагдаһан баримтанууд гэршэлнэ. Зүгөөр, манай республикын олон нютагуудта хүдөөгэй интеллигенци ниитын эдэбхитэй хүдэлмэридэ үшөө хабаадуулагдаагүй байна. Олониитэ ажалшадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри бүри ябуулдаггүй багшанар, врачууд, агрономууд болон бусад мэргэжэлтэд олоор үзэгдэнэ. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдөө ажахын таһагай олон мэргэжэлтэд ниитын хүдэлмэридэ муугаар хабаадана. Тус таһагай главна агроном нүхэр Якунинай гү, главна зоотехник нүхэр Барановай гү, али главна ветврач нүхэр Карбаиновай колхознигууд болон механизаторнуудай дунда лекци, хөөрэлдөө хэжэ байхань тон хомор юм.

Хүдөөгэй интеллигенциие эдэбхитэй хүдэлмэридэ хабаадуулаагүй байһанай түлөө тон түрүүн партийна организацинууд зэмэтэй байна. Партийна организацинууд хүдөөгэй интеллигенциин үүргые али болохоор дээшэлүүлхэ, тэдэнэй творческо үүсхэлые хүгжөөхэ, ажахын ба культурна байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэдээ тэдэндэ түшэглэхэ уялгатай.

Хүдөөдэ культура хүгжөөхэ талаар интеллигенциин хэхэ юумэ ба арга боломжо тон ехэ байна. Манай республикын аймагуудта олон зуун һургуулинууд, клубууд, библиотекэнүүд, культурын байшангууд, улаан булангууд болон уншалгын байшангууд бии гэээшэ. Тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө хүдөөгэй интеллигенци эдэбхитэйгээр оролдохо зэргэтэй.

Мүнөө үедэ нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна. Энээнтэй дашарамдуулан хүдөөгэй интеллигенциин урда хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Тэдэнэр «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн зохёолые, партиин XIX съезд дээрэ тэрэнэй хэлэһэн түүхэтэ үгые болон съездын бүхы материалнуудые, тэрэшэлэн һунгуулиин советскэ хуулиие арад зоной дунда үргэнөөр тайлбарилха зэргэтэй. Тиихэтэеэ хамта хүдөөгэй ажалшадай урда табигдаад байһан зорилгонуудые ойлгуулжа үгэхэ, тэдэниие шиидхэхэ ябадалдань туһалалсаха хэрэгтэй.

Партийна организацинууд хүдөөгэй интеллигенциин идейно-теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхын түлөө үдэр бүри анхаралаа табижа байха ёһотой. Энэ хадаа парторганизацинуудай идеологическа хүдэлмэриин тон шухала хуби мүн. Хүдөөгэй интеллигенциин ажаһуудалай условинуудые һайжаруулха, тэдэнэй культурна болон бусад эрилтэнүүдые хангажа байха хэрэгтэй.

Хүдөөгэй интеллигенциин политическэ эдэбхиие бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

КАХОВСКО БАРИЛГА ДЭЭРЭ

ШЭНЭ КАХОВКА, январиин 13. (ТАСС). Каховско барилгын партийна эхин организацинууд һунгуулиин участогуудта агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулна.

Городой эгээн һайн байшангууд дотор 6 агитпункт нээгдээ. Консультациин столнууд эмхидхэгдэбэ. Һунгагшадай вечернүүд үнгэргэгдэнэ, лекцинүүд ба элидхэлнүүд болоно, уранһайханай самодеятельностиин концертнүүд табигдана.

Һунгагшадай тэр байрада хөөрэлдөө хэхын тула 600 гаран агитаторнууд томилогдоо.

Манай республика дотор

Литературна вечер болобо

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ ородой агуухэ поэт Н. А. Некрасовай нүгшэһэнһөө хойшо 75 жэлэй ойдо зорюулагдаһан литературна вечер январиин 8-да үнгэргэбэ.

Эндэ арадай поэдэй ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай элидхэлые нүхэр Руднева хэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр филармониин ба ород драмын театрын артистнууд концерт табяа.

Артистнууд нүхэр Петрова «Түмэр харгы», Мандельштам «Солдадай эхэ Орина» гэһэн Некрасовай шүлэгүүдые уран гоёор уншаба.

Педагогическа институдай студентка Шарагулова «Парадна подъездэ» гэһэн шүлэгые Некрасовай яажа бэшэһэн тухай Панаевай дурасхаалһаа отрывок уншаба.

Поэт Д. Хилтухин Бурят-Монголой поэдүүдэй творчестводо Некрасовай зохёолнуудай үзүүлһэн нүлөө тухай хэлэбэ. Удаань нүхэр Хилтухин өөрынгөө шүлэгүүдые уншажа үгэбэ.

Мүн библиотекын коллектив энэ ойдо зорюулан номой выставкэнүүдые эмхидхэһэн, литературна шэнжэлэлнүүдые хэһэн, уншагшадтай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

Д. Жарков.

„Агитаторай блокнодой" нэгэдэхи номер

1953 оной «Агитаторай блокнодой» нэгэдэхи номер хэблэгдэн гаргагдаба.

«Һунгуулиин кампаниин үедэ пропагандистска хүдэлмэриин зорилгонууд» гэһэн түрүү бэшэгээр тэрэ нээгдэнэ. «Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө» гэһэн бүлэг соонь «Колхозой фермэ дээрэ минии ябуулдаг агитационно хүдэлмэриин дүй дүршэл» гэжэ Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермые даагша агитатор нүхэр Бабинцевай хөөрөөн ба «Творэговско хүдөөгэй библиотекэ» гэжэ Б. Рабдановай статья толилогдонхой.

Мүн тэрэшэлэн «Советскэ һунгуулиин системэ» гэһэн нүхэр Б. Константиновай консультаци толилогдонхой.

Холын Ахын аймагта

Ахын аймагай ажалшад партиин XIX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ орэлсожо, ниитын малажалые хүгжөөхэ 1952 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Аймаг хадаа малажал хүгжөөхэ үнгэрэгшэ жэлэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргээ.

Мүнөө нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл аймагай бүхы сомонуудта үргэнөөр ябуулагдажа байна. Гансахан Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй дунда 20-оод агитаторнууд агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулна. Аймагай һунгагшадай дунда мүнөө хамта 100 гаран агитаторнууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр һунгагшадые Сталинска Конституцитай, нютагай Соведтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримтэй танилсуулна.

Аймаг дотор агитационно-ниитын хүдэлмэриин үргэдэһэнэй ашаар ажалшадай политическэ ба ажалай эдэбхи хэшээл дээшэлнэ. Мүнөө Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан Аха», «Улаан Шарза» ба бусад колхозуудай гэшүүд адуу малаа атар тарганаар ондо оруулжа байна.

Б. Бадмаев.

Агитатор Цыбик Хоцаев

Курумканай аймагай Дыренэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадай дунда агитатор Цыбик Хоцаев ехэ хүндэтэй болонхой. Тэрэ хадаа партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, советскэ һунгуулиин хуулиие, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые малшадта ойлгуулан тайлбарилна.

Энэ агитатор адуу малаа тобир тарганаар ондо оруулхын түлөө мүрысөө малшадай дунда дэлгэрүүлһэн байна. Мүнөө нүхэр Хоцаев табан хоног бүри мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолжо, илагшадые «Хүндэлэлэй доскада» бэшэнэ. Һүүлэй табан хоногой дүнгүүдэй ёһоор һаалишан нүхэр Степанова мүрысөөндэ илажа гараба.

Б. Будиев.

Һунгуулиин участогуудта

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлтэй дашарамдуулан «Байкалгэсрыб» трестын парторганизациин агитаторнууд даалгагдаһан участогуудтаа гаража, партиин XIX съездын материалнуудые ба һунгалтанууд тухай Дүримые һунгагшадта тайлбарилна.

Эрхим агитаторнууд нүхэд Алганаев, Шопхоев ба бусад һунгагшадай дунда хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Н. Болембах.

Стахановец Сергей Ильич Федоров Ленинэй орденто ПВЗ-гэй нэгэдэхи паровозо-механическа цехтэ разметчигээр хүдэлмэрилдэг юм. Үнгэрэгшэ жэл соо нүхэр Федоров жэл хахадай нормо дүүргээ. Мүнөө үдэр бүри хоёр нормо дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Федоров ажаллажа байна.

А. Мантаевай фото.

Республикын МТС-үүдтэ тракторнууд ба хүдөө ажахын машинануудые заһабарилгын ябаса тухай

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын 1953 оной январиин 10-най мэдээн (жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Тракторнууд	Плугууд	Сеялкэнүүд
Саянтын	102,3	96,0	100,0
Үдын	83,3	49,0	34,2
Түнхэнэй	81,8	60,3	62,5
Жиримскэ	75,7	69,5	60,0
Итанцын	73,5	50,0	37,0
Хэжэнгын	68,0	52,9	63,3
Иволгын	67,3	56,9	56,3
Сэлэнгын	63,2	62,9	63,5
Үшөөтэйн	59,5	68,6	35,0
Суулгын	58,7	70,8	80,0
Окино-Ключевскойн	56,9	87,1	59,8
Хонхолойн	56,3	61,9	46,7
Ехэ-Кударын	54,5	65,3	64,0
Селендумын	54,0	71,8	57,1
Кыренскэ	53,8	94,6	55,2
Погранична	52,4	40,0	53,3
Торийн	51,4	51,2	40,0
Бургалтайн	51,4	36,8	43,3
Ехэ-Куналейн	50,0	84,4	27,6
Кабанскын	50,0	77,6	36,0
Кяхтын	50,0	60,5	72,5
Темлюйскэ	50,0	54,0	74,3
Курбын	50,0	50,0	26,4
Чесанын	48,8	91,4	48,6
Хориин	47,5	55,3	53,8
Бага-Куналейн	46,9	54,7	59,8
Баргажанай	46,3	28,8	60,0
Сосновско	46,2	24,0	26,0
Цагаан-Усанай	45,9	45,7	26,3
Тарбагатайн	45,7	66,7	34,1
Закаменай	44,8	70,9	33,3
Ново-Брянска	43,6	31,6	34,3
Эгэтын	41,9	66,7	45,0
Хамнигадайн	40,0	74,2	59,4
Сүхын	37,5	38,5	38,2
Гашейн	36,6	52,6	61,2
Бичурын	36,5	69,4	85,0
Куйтунска	13,6	55,8	50,0

Республикын аймагуудта үрһэ хаалгын ябаса тухай

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын 1953 оной январиин 10-най мэдээн (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

АЙМАГУУД	ороһотой культуранууд үрһэ хаалга	хартабкын үрһэ хаалга
Түнхэнэй	110,8	79,5
Хойто-Байгалай	108,6	60,7
Байкало-Кударын	108,4	93,7
Мухаршэбэрэй	105,9	76,9
Кударын	103,6	108,1
Иволгын	101,6	43,1
Тарбагатайн	101,5	63,8
Заиграйн	100,7	76,1
Кабанскын	100,6	97,9
Зэдын	100,1	45,6
Хэжэнгын	100,0	63,9
Бичурын	99,9	75,6
Хориин	96,3	50,7
Яруунын	94,2	65,1
Прибайкальска	91,2	84,3
Сэлэнгын	90,6	59,9
Баргажанай	87,6	109,8
Кяхтын	84,3	36,2
Торийн	82,3	55,1
Закаменай	80,3	56,6
Курумканай	54,9	70,3

Тарилгада бэлэдхэнэ

Түнхэнэй аймагай «Заря» колхозой правлени (түрүүлэгшэнь Попов, парторганизациинь секретарь Домышев) хабарай тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэриие һайнаар ябуулна.

Мүнөө үрһэнэй таряан сэбэрлэгдэжэ, 2027 центнерэй 1731-ниинь тарилгын кондицида хүргэгдөө. Үрһэ сэбэрлэлгэдэ хүдэлмэрилдэг Иннокентий Шелехов, Василий Тюменцев гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабарине холодоо 120—150 процент дүүргэнэ. Тарилгада хэрэглэгдэхэ хүдөө ажахын машинанууд, плугууд ба борнойнууд заһабарилагдажа дүүргэгдэнхэй.

Полинууд дээрэ агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ, 2000 гаран центнер наг шэбхэ поли дээрэ гаргагдажа адхагдаһан байна. Ехэхэн хэмжээнэй үнэһэн болон шубуунай аргал суглуулагдаа. Гадна, 50 килограмм үнэһэ, 50 килограмм шубуунай аргал айл бүхэн суглуулха байна.

Хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэхэ шухала байһан тухай агитаторнууд колхознигуудай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулна.

Д. Замбалов.

СССР-эй НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИДЭ

„СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд" гэжэ И. В. Сталинай зохёолдо зорюулагдаһан научна сесси

СССР-эй Наукануудай академиин экономикын ба эрхын отделениин, экономикын институдай научна сесси «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай зохёолдо зорюулагдан, дүрбэн үдэрэй турша соо боложо, январиин 10-да дүүрэбэ. Тус сесси научна олониитые ехээр һонирхуулаа, һанал бодолоо эдэбхитэйгээр андалдан мэдэлсэлгын оршон байдалда үнгэрөө. Научна олон тоото хүдэлмэрилэгшэд — Москвагай ба оронэй бусад городуудай экономистнууд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

Сталинска гениальна зохёолһоо эшэ үндэһэтэй хэдэн олон проблемэнүүд элидхэлнүүд соо табигдаба, энэнь тус зохёолой гол заабаринуудые улам гүнзэгыгөөр тайлбарилгада, экономикын институдай научна шэнжэлэлгын шухала зорилгонуудые тодорхойлгодо туһалаа.

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр И. В. Сталинай зохёол хадаа марксизм-ленинизмын нангин баялигуудта агуухэ нэмэри болоно, политическэ экономиин хүгжэлтэдэ шэнэ шата болоно гэжэ сесси дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Социализмын экономическа хуули ёһонуудай объективнэ шэнжые тодорхойлон тайлбарилаад, нүхэр И. В. Сталин политическэ экономи хүгжөөлгые нарин зүб научна үндэһэ һуури дээрэ табиһан ба экономическа наукын, философиин, эрхын талаар гараһан субъективистскэ идеалистическэ үзэл бодолнуудта шанга сохилто хэһэн байна.

Коммунистическэ байгуулалтын теоридо ба практикада И. В. Сталинай зохёолой угаа ехэ удхашанартай байһые хүнүүд хэлэһэн үгэ соогоо зааба. Энэ зохёол болбол империализмын дарлалтада эсэргүү, эб найрамдалай ба демократиин түлөө бүхы оронуудай арад олониитын тэмсэлэй зорилгонуудые ба перспективэнүүдые революционно теориин хурса туяагаар гэрэлтүүлээ.

Тус сесси дээрэ 12 элидхэл хэгдэжэ, 16 хүн үгэ хэлээ. Социализмын экономическа хуули ёһонуудай шэнжэ тухай, социализмын экономическа гол хуули ёһые ба мүнөө үеын капитализмын экономическа гол хуули ёһые И. В. Сталинай шэнжэлэн ололго ба тодорхойлон үндэһэлэлгэ тухай, социализмын үедэхи товарна үйлэдбэриин ба үнэ сэнгэй хуули ёһоной асуудалнууд тухай тэдэнэр хэлэбэ. Социализмһаа коммунизмда оролгын проблемэнүүдтэ гурбан элидхэл зорюулагдаа.

Элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ, сессидэ хабаадагшадай дурадхалнууд, һанал бодолоо андалдан мэдэлсэлгэ хадаа экономикын институдай ба «Экономикын асуудалнууд» гэжэ журналай ажал-ябуулгадахи дутагдалнуудые элирүүлхэ ябадалда туһалба. Хэдэ хэдэн экономистнуудай гаргаһан субъективистскэ ба идеалистическэ алдуунууд тушаа шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрээ. Статьянуудые бэшэһэн аад, нүхэр И. В. Сталинай зохёолой хэблэгдэжэ гараһанай һүүлээр, политическэ экономиин асуудалнуудаар өөһэдынгөө алдуунууд тухай дуугай байхые бодоһон авторнуудые сесси шүүмжэлэн зэмэлбэ.

Сталинска гениальна зохёолһоо эшэ үндэһэтэй проблемэнүүдые үргэнөөр зохёохо, шудалагдажа байгаа зүйлнүүдэй гол удхые гүн гүнзэгыгөөр мэдэхэ, социализмын политическэ экономиин талаар теоретическэ пилээд ехэ зохёолнуудые бии болгохо ябадалда экономикын институдай анхаралые сесси хандуулаа. Дэлхэйн единэ рыногэй һалан уналгатай ба дэлхэйн капиталистическэ системын кризисэй гүнзэгырэлгэтэй холбоотой мүнөө үеын капитализмын проблемэнүүдые шудалха талаар ехэ зорилгонууд табигдана.

СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент К. В. Островитянов түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ сессиин хүдэлмэринүүдэй зарим дүнгүүдые гаргаба, элидхэлнүүд ба хүнүүдэй хэлэһэн үгэнүүд соо үзэгдэһэн дутагдалнууд тухай тогтон хэлэбэ. Тусгаарлабал, академик В. С. Немчиновэй элидхэл соо байһан тодобэшэ найруулганууды шүүмжэлбэ.

Сессидэ хабаадагшад нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

(ТАСС).

Советскэ органуудта гүйсэдхэлые хинан шалгалга һайжаруулха

КПСС-эй XIX съезд манай орон дотор коммунизм байгуулгын асари ехэ зорилгонуудые хараалба. Тэдэниие амжалтатайгаар дүүргэхын тулада нютагай Соведүүд ба тэдэнэй гүйсэдкомууд ажахын болон культурна байгуулалтые хүтэлбэрилгэеэ бүхы хэмжээгээр һайжаруулха, хүдэлмэриингөө арга методые нарижуулха, дутуунуудаа шууд зайсуулха зэргэтэй.

Соведүүдэй зүгһөө ажахын болон бусад организацинуудые хүтэлбэрилгэ һайжаруулхын тула гүйсэдхэлые хинаха ба шалгаха хэрэгые үндэһөөрнь һайжаруулха шухала. **«Хүтэлбэриин бүхы системэдэ, дээрэһээ эхилэн доро хүрэтэр бүхы организацинуудай ба эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ гүйсэдхэлэй хиналта ба шалгалтые бүхы хэмжээгээр шангадхаха гэһэн ябадал партиин шухалын шухала зорилго болоно»** гэжэ партиин XIX съезд дээрэ нүхэр Маленковой хэһэн элидхэл соо заагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта, парти ба правительствын директивэнүүдэй, тэрэшэлэн өөһэдынгөө шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые һулаар эмхидхэдэг, тэдэнэй дүүргэлтын хойноһоо зохихо хиналта хэдэггүй ябадал манай республикын советскэ органуудай хүдэлмэриин горьтой дутуунуудай нэгэн болоно.

Нютагай Соведүүдэй сессинүүд ба гүйсэдкомуудай заседанинууд дээрэ олон шиидхэбэринүүд абтана. Министерствонүүд, управленинүүд ба ведомствонүүд али олон приказууд ба захиралтануудые гаргана. Теэд тэдэнэй гүйсэдхэл заримдаа тон һулаар эмхидхэгдэдэг, дутамагаар хинан шалгагдадаг байна.

Хэдэн министерствонүүд, управленинүүд болон ажалшадай депутадуудай аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта гүйсэдхэлые хинаха ба шалгаха хүдэлмэриин ямараар табигдаһые үнгэрэгшэ жэлдэ республикын Министрнүүдэй Совет шалгаһан байна. Эдэ шалгалтануудаар ехэ дутуунууд элирүүлэгдээ һэн.

Гүйсэдхэлые шалгаха хэрэгтэ аймсоведүүдэй олохон гүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал багаар табидаг дээрэһээ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй олон тогтоолнууд, тэрэшэлэн аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай шиидхэбэринүүдшье дүүргэлтэ болонгүй үлэдэг байна. Жэшээлхэдэ, «Тарбагатайн аймагай колхозуудта хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэбэй дүүргэлтэ тухай» республикын Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол нёдондо гаргаһан байха юм. Теэд энэ тогтоол аймгүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээгүй, тэрэниие дүүргэлтэ болгохо хэмжээнүүдые Тарбагатайн аймгүйсэдком хараалаагүй байгаа. Тэрэнэй эсэстэ намар-үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэб үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг дотор дүүргэгдээгүй юм. Иимэ баримтанууд мүн Зэдын, Кяхтын болон бусад зарим аймагуудта, республикын хүдөө ажахын министерстводэ үзэгдэнэ.

Ажалшадай депутадуудай аймагуудай Соведүүдэй сессинүүдэй, тэрэшэлэн гүйсэдкомуудай олон тогтоолнууд гүйсэдхэгдэдэггүй, һулаар хинагдадаг. 1952 оной 10 һара соо Зэдын аймсоведэй сесси 7 тогтоол, гүйсэдкомынь 380 шиидхэбэринүүдые гаргаһан байгаа. Теэд, аймсоведэй сессиин оройдоо нэгэ тогтоолой гүйсэдхэл тухай аймгүйсэдкомой заседани дээрэ хэлсэгдэһэн байна.

«Ехэ-Куналейн сельсоведтэ 1952 оной хабарай тарилгада бэлэдхэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ тухай» асуудал Тарбагатайн аймсоведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Теэд сессиин шиидхэбэри сельсоведтэ эльгээгдээгүй үлэһэн байгаа. Ахын аймагай Соведэй сесси дээрэ 1952 оной майн 16 да аймгүйсэдкомой хүдэлмэриин тоосоон шагнагдажа, тэрэнэй хүдэлмэриин дутуунууд хурсаар шүүмжэлэгдээ һэн. Аймгүйсэдкомой, тэрэнэй таһагуудай ба сельскэ Соведүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаһан юм. Теэд аймгүйсэдком хадаа депутадуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудта анхарал багаар табиһан, сессиин шиидхэбэринүүдые таһагуудайнгаа, сомоной Соведүүдэй ямараар дүүргэжэ байһые шалгадаггүй байшоо.

Дээдэ органуудай ба өөһэдынгөө шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые эмхидхэхэ ба шалгаха хүдэлмэридэ Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд, эдэбхитэд муугаар хабаадуулагдана. Олон аймгүйсэдкомой ба тэрэнэй таһагуудай аппарадуудта гүрэнэй ба ажалай журам тон һула байна, һэрэмжэгүй ябадал гаргагдана. Тарбагатайн аймгүйсэдкомой аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө иимэ ябадал үзэгдөө һэн.

Закаменай аймсоведэй гүйсэдкомдо ямар шиидхэбэринүүдэй хэндэ дамжуулагдаһан, хэзээ дүүргэлтэ болоһон тухай документнүүд байхагүй юм. Сессиин шиидхэбэринүүд тэрэниие дүүргэхэ ёһотой организацинуудта 20 үлүүтэй хоногоор удааруулжа эльгээгдэнэ.

Эдэ бүгэдын эсэстэ олон аймагууд арадай ажахын түсэбүүдые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Тусхайлбал, Кяхтын аймагай олонхи колхозууд малажал хүгжөөхэ ба хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ түсэб үнгэрэгшэ жэлдэ дүүргээгүй.

Советскэ ба хүдөө ажахын органуудта гүйсэдхэлые эмхидхэхэ ба хинан шалгаха хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр табигдаһанай шалтагаануудай нэгэн юуб гэхэдэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ. Партийна ба гүрэнэй журам эбдэхэ, албан хойрог ябадал гаргаха баримтануудтай тэмсэл хэхын тула шүүмжэлэл хэрэглэгдэнэгүй.

Директивэнүүдые нарийнаар дүүргэлгые хангахын, дутуунуудые хаһа саг соонь элирүүлжэ, тэдэниие зайсуулхын, даалгагдаһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалгатай байхаар кадрнуудые хүмүүжүүлхын тулада гүйсэдхэлые саг үргэлжэ шалгажа байха шухала гэжэ советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд ойлгохо зэргэтэй. Гүйсэдхэлые шалгалгын үрэ ехэтэй байхын тулада тэдэниие удааруулангүй, саг үргэлжэ хэжэ байха хэрэгтэй.

Хүдэлмэрилэгшэдые тэдэнэй найдуулгануудаар бэшэ, харин хүдэлмэриинь бодото үрэ дүнгүүдээр шалгаха ёһотой гэжэ парти һургана. Энэ хадаа хэрэгые бодотоор хүтэлбэрилжэ шадаха хүнүүдые мэдэжэ абаха, гүрэнэй ба партийна журам бэхижүүлхэ арга олгоно. Гадна, албан хойрог ябадал гаргагшадые элишэлэн зайсуулха хэрэгтэ туһална.

Гүйсэдхэлые шалгахадаа советскэ хүтэлбэрилхы органууд олониитэ ажалшадта, нютагай Соведүүдэй эдэбхитэдтэ түшэглэхэ зэргэтэй. Дээрэһээ эхилэн доро хүрэтэр гүйсэдхэлые хинан шалгалга советскэ органуудай хүдэлмэридэхи дутуунуудые хаһа саг соонь зайсуулха, шиидхэбэринүүд ба директивэнүүдэй саг болзортоо, нарийнаар дүүргэгдэхэ арга нүхэсэл бии болгоно.

Кадрнуудые зүбөөр шэлэн ололго ба гүйсэдхэлые шалгалга советскэ болон ажахын бүхы органуудай хүтэлбэрилхы ажал-ябуулгада шухала һуури эзэлхэ зэргэтэй.

Партиин ба гүрэнэй үмэнэ харюусалга ехэтэй байхаар манай кадрнуудые хүмүүжүүлхэ, партийна ба советскэ дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдтэ харюусалгагүйгөөр хандаха баримтануудтай, үнэн сэхэ бэшэ байха ябадалтай тэмсэхэ шухала. Бүхы кадрнууд хадаа үнэн сэхэ байха, партиин ба гүрэнэй үмэнэхи уялгануудые шууд сэхээр дүүргэдэг байха зэргэтэй.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ үедэ һунгагшад хадаа Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай хүдэлмэриие бүхы талаһаань хаража үзэхэ, өөһэдынгөө суглаанууд дээрэ аймагай, сомоной, сельскэ болон поселково Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые элирүүлэн шүүмжэлхэ байна. Һунгагшад болбол аймагай ба районно, сомоной ба сельскэ Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай баталан абаһан шиидхэбэринүүдээ хэр зэргээр дүүргэдэгые хаража үзэхэ, һунгагшадайнгаа урдахи уялгануудаа дүүргэжэ шадаагүй депутадуудта мүнөө болохоёо байгаа һунгалтануудай үедэ этигэл найдабаряа тэдэнэр дахинаа үзүүлхэгүй байна.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд хадаа советскэ органуудай бүхы хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха байна. Гүйсэдхэлые хинан шалгалгые зүбөөр эмхидхэлгэ болбол зүб хүтэлбэрилгын зайлашагүй услови мүн. Зүб хүтэлбэри хадаа советскэ органуудай олон янзын ажал-ябуулгые саашадань һайжаруулха, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездээр табигдаһан агуухэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ шухала нүхэсэл болоно.

А. БАЛХАНОВ, БМАССР-эй Совминэй эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагша.

Молдавска ССР. Бендерскэ гуталай № 3 фабрика хабар-зунай сезондо эхэнэрнүүдэй ба эрэшүүлэй үмдэхэ 19 тухэлэй гуталнуудые үйлэдбэрилхэнь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фабрична лабораториин начальник комсомолка З. М. Неведрова (баруун гарһаа) ба модельер Н. И. Цирлина гэгшэд гуталай шэнэ модельнүүдые үзэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ИВОЛГЫН АЙМАГТА

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

«Улаан Оронго» колхоз ерэхэ хабарай тарилгада эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ үрһэниинь сум хаагдаад, тарилгын кондицида хүргэгдөө.

Мүн поли дээрэ саһа тогтоохо хүдэлмэри хэгдэһэн, 40 тонно аргал тарилгын талмайда гаргагдаһан, 9 центнер үнэһэн, 3 центнер шубуунай аргал суглуулагдаһан байна.

РАДИОСЕТЬ ҮРГЭДЭНЭ

Аймагай хэлхээ холбооной конторын радиоузел хүсэ ехэтэ усилитель абажа толхобо. Тэрэнэйнгээ ашаар радиоточконуудай тооё нилээд олошоруулһан байна. Жэшээлхэдэ, XVII партсъездын ба Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд хүсэд радиофицировалэгдээ.

МАЛАЙ БАЙРАНУУД

Андреевэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой барилгын бригада Шабар-бетонно шубуунай байра ба 77 толгой гахайн багтаха типовой байра барижа ашаглалгада оруулба.

Тэрэшэлэн энэ жэлдэ хурьгадай байха һаруул ба дулаан байра баригдаһан байна.

ТҮРҮҮ АНГУУШАД

«Коммунизм» колхозой ангуушан Б. Н. Ажанов «Заготживсырьёгой» контородо булганай 2 арһа, шэлүүһэнэй 3 арһа ба хэрмэнэй, үнэгэнэй болон бусад ангуудай арһа тушаажа, даалгабаряа дүүргэбэ.

Мүн тус колхозой ангуушад нүхэд Р. Бурков, А. Демин ба бусадай амжалта ехэ юм.

Б. Бадмаев.
А. Поздняков.

КЛУБ, БИБЛИОТЕКЭНҮҮД ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭ

№ 18 агитпунктда

Улан-Удын Лесная улицадахи уһанзамайхидай клубай газаахи «Агитпункт» гэжэ гаршаг үдэшэ болоходо электрын гэрэлээр ялалзан, «орыт наашаа!» гэһэндэл яларан байдаг.

Эндэ Городской районой һунгуулиин 18-дахи участок юм.

Мүнөөдэр тэндэ пристаниин хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Кузнецов консультантаар байна.

Һаяхан энэ агитпунктда агитаторнуудай семинар-зүблөөн боложо, һунгагшадай дунда ойрын үдэрнүүдтэ хэгдэхэ хүдэлмэри тухай хөөрэлдөөн хэгдэһэн, һүүлээрнь агитаторнууд һунгагшадтаа ошожо, үдэшэлэн агитпунктдаа ерэхые уриһан байгаа. Баруун ханада үлгөөтэй байһан «Үндэһэн хуули» гэжэ нэрэтэй гоё һайхан фотомонтаж руу суглarагшадай анхарал хандуулан, нүхэр Кузнецов иигэжэ хэлэнэ:

—Сталинска Конституцяар манай арадта хүдэлмэрилхэ, амарха, һуралсаха эрхэнүүд бодото дээрээ олгогдонхой,—гээд тэрэ тоонууд ба зурагуудай баримтануудые харуулжа, энэ эрхэнүүдэй бодотоор яажа бэелүүлэгдэдэгыень элирхэйлнэ. Удаань һунгагшад һонирхолтой шэнэ газетэ, журнал ба брошюрануудые уншажа ороно. Болохоёо байгаа һунгалтанууд тухай Дүрим, СССР-эй, РСФСР-эй Конституцинууд, «Огонек», «Крокодил», «Знание—сила», «Смена» болон бусад журналнууд эндэ бии.

Дежурилжа байһан консультантын стол дээрэ телефон, хажуудань һунгалтын материалнууд, агитаторнуудай ажал тэмдэглэхэ, һунгагшадай һанамжа бэшэхэ дэбтэрнүүд, агитпунктын хүдэлмэриин түсэб, дежурилха хүнүүдэй список байна.

Тус агитпунктые даагша Фаина Борисовна Мордеева эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хээ. Мүнөө 30 агитатор баталагдаад, Селенгинскэ улицаар даалгагдаһан участогуудтаа ябана. Агитаторнууд-коммунистнууд Поликарпов, Долгин, комсомолка Райтина болон бусад нүхэд участогуудтаа олон дахин ябаһан байна. Тэдэнэр партиин XIX съездын материалнууд, һунгалтанууд тухай Дүрим болон уласхоорондын событинуудтай һунгагшадые танилсуулна. Январь һара соо агитпунктда «Советскэ һунгуулиин системэ—дэлхэй дээрэ эгээн демократическа системэ мүн», «Ажалшадай депутадуудай Совет—манай гүрэнэй политическэ үндэһэ һуури мүн» гэһэн лекцинүүд уншагдаха байна. Уһанзамайхидай клубай библиотекые даагша нүхэр Аверинагай хүтэлбэреэр уранһайханай самодеятельностиин кружок һунгалтада зорюулһан концерт бэлэдхэжэ байна.

Б. Дамдинжапов.

Манай библиотекэ иигэжэ хүдэлмэрилнэ

Яруунын аймагай библиотекэдэ би 1951 оной намарһаа хойшо хүдэлмэрилнэб. Тэрээнһээ хойшо нилээд саг үнгэрөө. Энэ үе соо уншагшадай тоо олошорһон байна. Мүнөө манайда 930 уншагшад тоологдоно. Бидэнэр уншагшадай конференци үнгэргэдэг, фотомонтажнууд болон номой выставкэнүүдые эмхидхэдэг болообди. 1952 оной турша соо «Таряа хадалга» гэжэ Галина Николаевагай ба «Залуу гварди» гэжэ А. Фадеевэй романуудаар, мүн «Коммунизмын агуухэ барилганууд» гэжэ темээр уншагшадай конференцинүүд үнгэргэгдөө. Тэрэшэлэн Н. В. Гоголиин ба М. Ю. Лермонтовэй творчествоор литературна вечернүүд үнгэргэгдэһэн байна.

Уншагшадта ном үгэхэдөө, ямар темээр уншаха дуратай байһыень һонирхожо, тэдэнэртэ өөһэдэйнь дуратай номуудые үгэнэбди. Тэрэшэлэн уншагшадта шэнэ һонин номуудые һайшаан дурадхадаг байнабди.

Үнгэрэгшэ жэл номоймнай фонд 1600 номоор олошорһон байна.

Партиин XIX съездын материалнуудые арад зоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар манай библиотекэ бага бэшэ хүдэлмэри хээ. Энээндэ зорюулжа фотовыставкэнүүдые эмхидхэхэдээ нүхэр И. В. Сталинай хэлэһэн үгэһөө цитатануудые хэрэглээбди. Тэрэшэлэн табадахи табанжэлэй түсэб тушаа материалнууд выставкэдэ табигдаа.

Партиин XIX съездын материалнууд болон һунгалтанууд тухай Дүрим ород ба бурят хэлэн дээрэ элбэгээр абтаа. Манай уншагшад, агитаторнууд саг үргэлжэ тэдэниие шудалдаг юм.

Манай хүдэлмэридэ зарим тэды амжалтануудай туйлагдабашье, үшөөл ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Бидэнэр хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ үшөөл багаар туһалнабди. Сосново-Озерскын лекторскэ группатай нигта холбоо байгуулаагүйбди, уншагшад - эдэбхитэдтэе даалгабари багаар үгэнэбди.

Бидэнэр, Яруунын аймагай культурна фронтын хүдэлмэрилэгшэд байкало-кударынхидай үнэтэ үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, хүдэлмэридөө байһан дутагдалнуудые дары усадхаха ёһотойбди.

З. Крутикова, Яруунын аймагай библиотекые даагша.

Номой фонд жэл бүри нэмэнэ

Манай Хойто-Байгалай аймагта мүнөө элдэб түхэлэй 14 библиотекэ бии. Эдэ библиотекэнүүдэй номой фонд жэл бүри нэмэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, аймагай, хүдөөгэй болон профсоюзна библиотекэнүүдтэ мүнөө бүхыдөө 45 мянган экземпляр элдэб номууд тоологдоно.

Үнгэрэгшэ 1952 оной турша соо 34 мянган түхэрингэй ном худалдан абтаа.

И. Волегжанин.

И. В. Сталин социализмһаа коммунизмда оролгын уридшалһан гол шухала условинууд тухай

Проф. Г. ВАСЕЦКИЙ

Бидэнэй улам урагшаа дабшаха бүри марксистско-ленинскэ теориин эмхидхэн элсүүлэгшэ ба шэнэдхэн байгуулагша удхашанар улам бүри ехэ болоно.

«Теориис манай партиин ямар гайхамшагта ехэ удхашанартай дээрэ тоолодог байһанай эли тодо жэшээнь нүхэр Сталинай зохёолнууд болоно,—гэжэ партиин XIX съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо нүхэр Маленков хэлээ һэн.—Революционно теори хадаа коммунизмын дүүрэн илалта тээшэ манай партиин, манай арадай дабшахамые гэрэлтүүлэн заадаг унтаршагүй одон мүн байһан юм, байнашье, байхашье юм».

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай сэсэн мэргэн зохёол, Коммунистическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд коммунизм байгуулгын гайхамшаг программа мүн.

Социализмын объективнэ хуули ёһонуудые гүнзэгыгөөр, бүхы талаһаань шэнжэлэн тодорхойлоод, нүхэр Сталин болбол коммунизмда орохын тулада хэрэгтэй шухала условинуудые байгуулха үндэһэн гол замуудые «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн зохёол доторoo заажа үгэбэ. «Ёһо тэдыгээр тунхаглажа бэшэ, харин бодото дээрээ коммунизмда орохо ябадалые бэлэдхэхын тулада адагын гурбан гол шухала уридшалһан условинуудые бэелүүлхэ хэрэгтэй.

1. Нэгэдэхеэр,... ниитын бүхы үйлэдбэриин таһалгаряагүй ургаха ябадалые батаар хангаха, тиихэтээ хамта, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ хэрэгые булюугаар хүгжөөхэ шухала...

2. Хоёрдохёор, колхозуудта, тиимэ болохолоороо, бүхы обществодо аша туһатайгаар бэелүүлэгдэхэ ёһотой удаа дараалан шэлжэн оролгонуудай ашаар колхозно үмсые арад ниитын үмсын хэмжээндэ хүрэтэр хүгжөөхэ, обществын аша туһада ниитын үйлэдбэрилгын бүхы продукциень центральна засагай гү, али ямар нэгэн ондоо общественно-экономическа центрын зүгһөө элсүүлэн абажа шадахын тулада мүн лэ удаа дараалан шэлжэн оролгонуудай ашаар товарна эрьесээе продукт андалдан абалсаха системээр һэлгэхэ шухала...

3. Гурбадахяар, общественнэ хүгжэлтын эдэбхитэй ажал-ябуулагшад болоходонь хэрэгтэй эрдэм болбосорол обществын гэшүүдэй олохо аргатай байхын тулада, ажалай хубаарилай байдаг дээрэһээ бүхы наһан соогоо ямар нэгэн гансахан лэ мэргэжэлтэй байнгүйгөөр, мэргэжэлээ сүлөөтэйгөөр тэдэнэй шэлэжэ абахын тулада өөһэдынгөө физическэ ба ухаан бодолой бэлиг шадабариие обществын бүхы гэшүүдэй алишье талаарнь хүгжөөхэ ябадал хангаха болоторнь обществын культурна дэбжэлтые туйлаха шухала» (СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд, нюур 66—69).

Эдэ условинуудые бэелүүлгэ социализмын экономическа гол хуули ёһон дээрэ һууриждаг байна. Тус хуули ёһоной шухала шэнжэнүүд ба эрилтэнүүдынь юуб гэхэдэ, «эрхим дээдэ техникын база дээрэ социалистическэ үйлэдбэрилгые таһалгаряагүй ургуулха, нарижуулан һайжаруулха зэргээр бүхы обществын саг үргэлжэ ехэ болодог материальна, культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангаха ябадал болоно» гэжэ нүхэр Сталин заана.

Социализмын гол хуули ёһон коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые ойлгохо ба амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжо олгоно.

Партиин XIX съезд СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбые баталан абахадаа, нүхэр Сталинай эдэ тон шухала заабаринуудые хүтэлбэри болгоһон байна.

1.

Ороноо индустриализацилха ба хүдөө ажахые коллективизацилха сталинска политикые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, Коммунистическэ парти ба Советскэ гүрэн дайнай урда тээхи табанжэлнүүдэй үедэ социалистическэ үйлэдбэриие асари ехээр ургуулһан, манай Эхэ орониие түрүү зэргын индустритай, томо, хамтын, дэлхэй дээрэ эгээл һайнаар механизировалэгдэһэн түрүү хүдөө ажахытай индустриально-колхозно хүсэн түгэс социалистическэ гүрэн болгоһон байна. Дайнай урда тээхи 13 жэлдэ ба дайнай хойто тээхи табанжэлэй үедэ манай орон дотор мүнөө үеын 15 мянга шахуу промышленна предприятинууд байгуулагдаа.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ социалистическэ промышленность шэнэ хүсэтэйгөөр дэбжэбэ. 1951 ондо промышленна продукциин хэмжээн дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээнһээ 2 дахин үлүүтэй ехэ болоһон байна. Үйлэдбэриин зэмсэг хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг промышленность 1951 ондо ниитэ хэмжээгээрээ дайнай урда тээхи хэмжээнһээ 2,4 дахин ехэ болоо һэн. Үйлэдбэриин зэмсэг хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ ябадалые булюутаар хүгжөөхэ ябадал хадаа арадай ажахын бүхы һалбаринуудые зэмсэг түхеэрэлгээр хангахын тула, үргэдэн хүгжэдэг үйлэдбэри бэелүүлхын тула хэрэгтэй гэжэ нүхэр Сталин һургана.

Шэнэ табанжэлдэшье үйлэдбэриин зэмсэг хэрэгсэлнүүдые хэрэглэлэй зүйлнүүдһээ үлүү ехээр үйлэдбэрилхэ гэжэ хараалагдаба. 1951—1955 онуудта үйлэдбэриин зэмсэг хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгын (бүлэг «А») темп 13 процентээр, тиихэдэ хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын (бүлэг «Б») темп 11 процентээр тодорхойлогдоо. Табанжэл соо үйлэдбэриин зэмсэг хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ 80 тухай процент ургаха, хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ 65 процент ургаха ёһотой.

СССР дотор дээдэ техникын база дээрэ, советскэ түрүү наукын туйлалтануудай үндэһэ һуури дээрэ, техническэ дэбжэлтын үндэһэ һуури дээрэ үйлэдбэри саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулагдажа байна. Манай хүндэ индустри шэнэ машинануудые ба механизмуудые, мүнөө үеын зэмсэг түхеэрэлгые угаа ехээр үйлэдбэрилдэг болоод, тэдээгээр промышленностиин бүхы һалбаринуудые хангажа байна. Шэнэ, үлэмжэ һайн технологическа процессүүд, ажалай ба үйлэдбэриин эмхидхэлэй бүтээсэ ехэтэ арга методуud улам бүри үргэнөөр хэрэглэгдэдэг боложо байна. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада советскэ машина бүтээлгын промышленность 1.600 шахуу ондо ондоо түхэлэй шэнэ машинануудые ба механизмуудые бүтээбэ.

Советскэ машина бүтээлгын промышленностиие хурдан темптэйгээр хүгжөөхэ гээшэ коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ илангаяа шухала удхашанартай байна. Машина бүтээлгын ба металл үйлэдбэрилгын продукциие табанжэл соо 2 дахин тухай ехэ болгохо гэжэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд хараална.

Мүнөө үеын орёо оньһон машина зэмсэгүүдээр хүдэлмэрилдэг советскэ хүнүүд өөһэдынгөө ажалай арга оньһые саг үргэлжэ һайжаруулна, үйлэдбэриингөө дүй дүршэлые баяжуулна, культурно-техническэ хэмжээгээ дээшэлүүлнэ. Социалистическэ обществын хүгжэлтын хүсэнүүдэй нэгэн болохо социалистическэ мүрысөөн таһалгаряагүй хүгжэжэ байна.

Социалистическэ үйлэдбэридэхи харилсаанууд гэхэ гү, али ниитын зөөри дээрэ һууриждаһан нүхэрэй ёһоной харилсаан ба харилсан туһалалсалга хадаа манай ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдтэй бүримүһэн зохилдоно, тэдэ хүсэнүүдые хүгжөөхэ гол ба шиидхэхы хүсэн мүн болоно. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хурдан түргэн хүгжэлтэ энээниие гэршэлнэ. Манай промышленностиин хүгжэһэндэ адли тиимэ түргэнөөр хүн түрэлтэнэй түүхэдэ хэзээдэшье промышленность хүгжөөгүй юм. Жэшээнь, 1951 ондо промышленностиин продукциин хэмжээн 1929 онойхитой сасуулбал 1.266 процент болоһон байна.

Капиталистическэ оронуудта тад ондоо байдал үзэгдэнэ. 1929 онһоо 1951 он хүрэтэрхи үедэ США-да промышленна продукци миил 100 процент ургаа. Англида — 60 процент, Италида — 34 процент, Францида—оройдоо 4 процент ургаа. Капиталистическэ оронуудта промышленна продукциин энэ багахан ургалтань буу зэбсэг үйлэдбэрилгые ехэ болгоһоной эсэстэ лэ туйлагдаа юм. Энээн дээрэһээ харахада, капиталистическэ гүрэнүүдэй промышленностиин хүгжэнгүй, нэгэ газартаа зогсожо байһаниинь элитэ болоно. Харин тиихэдэ СССР-эй ба арадай демократиин оронуудай промышленность улам бүри ехээр ба хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байна.

Социалистическэ промышленностиин тон түргэнөөр хүгжэжэ байһаниие иимэ баримтанууд гэршэлнэ. Хоёр жэл соо—1951 ба 1952 онуудта манай орон дотор бүтээгдэһэн промышленна продукциин хэмжээн дайнай урда тээхи хоёр табанжэлдэ бүтээгдэһэниие хамта дээрэнь абаһанһаа ехэ болоо. Ганса 1952 ондо хара металл, электроэнерги, нүүрһэ, нефтепродуктнуудые, цемент болон үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ нэгэдэхи табанжэлдэ бүхыдэнь үйлэдбэрилэгдэһэнһөө холо ехэ болоһон байна. Нэгэдэхи ба хоёрдохи табанжэлые хамтадань абаһанһаа холо олон машинанууд ба зэмсэг түхеэрэлгэ 1952 ондо бүтээгдээ. Хүсэтэ экономическа дэбжэлтэ туйлаха талаар 1946 оной февралиин 9-дэ хэлэһэн үгэ соогоо нүхэр Сталинай хараалһан программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

Табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэлгэ хадаа социалистическэ промышленностиин үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань ехээр хүгжөөхэ ябадал хангаха юм. СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд табанжэл соо промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээе 70 тухай процентээр дээшэлүүлхэ, тиихэдэ промышленностиин валовой продукциин жэл бүриин ургалтын темпые дунда жэшээгээр 12 процентээр тогтоохо гэжэ хараалһан байна. 1951—1955 онуудта промышленностьда хэгдэхэ капитальна вложенинүүд 1946—1950 онуудайхитай сасуулбал 2 дахин тухай ехэ болохо. 1955 ондо промышленна продукциин хэмжээн 1940 онойхиһоо 3 дахин ехэ болохо байна.

Манай хүдөө ажахы мүн лэ хэлбэриишэгүйгөөр урган дэбжэжэ байна. Ороноймнай хүдөө ажахыда үйлэдбэридэхи хуушан капиталистическэ харилсаанууд бии байхада үйлэдбэрилгын хүсэнүүд нилээд удаанаар хүгжэдэг һэн. Гражданска дайнай хойто тээ амгалан социалистическэ байгуулалтын түрүүшын жэлнүүдтэ хүдөө ажахые һэргээн бодхоохо зорилгын шиидхэгдэжэ байхада, үгытэйшүүлэй ба дун-

ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ҮРҺЭ ХААЯ

Һайн шанартай үрһэ хүрэнгэ хаалга хадаа үндэр баян ургасын түлөө тэмсэлдэ ехэхэн удхашанартай гэжэ манай республикын түрүү колхозууд һайса ойлгонод. Тиимэһээ үрһэнэйнгөө участок дээрэ эрхим ургаса ургуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг байна. Үнгэрэгшэ 1952 ондо республикымнай колхозууд орооһото культурануудай баян ургаса ургуулаа. Олохон колхозууд илангаяа үрһэнэйнгөө участок дээрэ һайн ургаса ургуулжа, гектарһаа 15—25 центнер, зарим участогһаань үшөөшье дээшэ таряа хуряаһан байха юм.

Үрһэнэй участогай ургасые саг болзортонь сохижо, үрһэнэй болон страховой фонднуудые колхозуудта байгуулха тон шухала тухай «1952 ондо ургаса хуряалга үнгэргэхэ ба хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Совелэй болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол соо заагдана.

Орооһо таряанай ба хүдөө ажахын бэшэ культурануудай продукт бэлэдхэхэ түсэбые дүүргэхэтэеэ хамта хэрэгтэй соогоо өөрыгөө үрһэ хүрэнгөөр хангаһан, мүн страховой болон бусад фонднуудые байгуулһан лэ аймаг ба колхозууд хүдөө ажахынгаа хүдэлмэринүүдэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ гэжэ тоологдохо юм.

Ерэхэ жэлэй ургасада һанаагаа табин, Мухаршэбэрэй, Иволгын, Тарбагатайн, Байкало-Кударын, Түнхэнэй, Кударын ба республикын бусад аймагуудай олонхи колхозууд шэлэгдэмэл сортовой үрһэ хүрэнгэ өөһэдтөө хүсэд хүрэхөөр хаагаа.

Гэхэ зуура, үрһэ хүрэнгэ хааха тушаа правительствын гаргаһан болзорой үни хада (ноябриин 1) үнгэрбэшье, олохон аймагуудай колхозууд үрһэнэй фонд байгуулгые тон хангалтагүйгөөр ябуулна. 1953 оной январиин 10-най байдалаар, республикын колхозуудта хара таряанай ба ороoһото культурануудай үрһэ хааха түсэб 97,4 процент, тиихэдэ хартаабхын — 70,6 процент дүүргэтдээ.

Илангаяа Курумканай, Закаменай, Ториин, Сэлэнгын, Баргажанай болон Яруунын аймагуудай колхозуудта ороoһото культурануудай үрһэ хааха оройдоо 55 — 90 процент дүүргэгдэһэн байна. Олохон аймагуудта улһанай ба олон жэлэй ногоонуудай үрһэ хаалга эмхидхэгдэнэгүй.

Хориин, Кяхтын, Иволгын болон Зэдын аймагуудай колхозууд хартаабхынгаа үрһые оройдоо 50 процент хаагаа. Закаменай, Зэдын ба Хэжэнгын аймагуудай зарим колхозууд хартаабхынгаа үрһые буруугаар хадагалжа, гутааха ба үжөөхэ ябадал гарана. Эдэ аймагуудай хүдөө ажахын таһагуудай, МТС-үүдэй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ороoһото культурануудай ба хартаабхын үрһэнэй фонднуудые байгуулха шухала хэрэгые удааруулна.

Олохон аймагуудай колхозуудта хаагдаһан үрһэнэй тарилгын кондицида хүргэтдэһэн үгынь мүнөө болотор шалгагданагүй. Жэшээлхэдэ, Закаменай,Ториин, Кяхтын, Сэлэнгын, Зэдын ба Баргажанай аймагуудай колхозуудта хаагдаһан үрһэнэй 30—40 процентнь шалгагдахын тула үрһэнэй шанарые шалгаха инспекцидэ эльгээгдээгүй байһаар. Шалгалтада эльгээгдэһэншье үрһэ хүрэнгэнь тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй байха юм. Илангаяа Курумканай, Яруунын, Зэдын, Кабанскын, Сэлэнгын, Ториин ба Закаменай аймагуудай колхозуудта шалгаһан лэ газарта холисынгоо, мүн ургаха шадалайнгаа талаар үрһэнэй 40—60 процентнь тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй байба.

Мүнөө олохон колхозуудта таряан сохигдожо үшөө дүүрээдүй байһаар. Ойрын сагта гансашье үрһэнэйнгөө участогайхиие бэшэ, мүн сохигдоогүй бүхы таряагаа сохижо абаха шухала болоо.

Үрһэнэйнгөө участогһаа хүсэд хүрэхэ үрһэ хүрэнгэ абаагүй колхозуудта гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргэһэнэйнь һүүлдэ бүхы тарялан дээрэхи ургасаһаа һайшалжа үрһэ хааха зүбшөөл үгтэнэ. Тиимэһээ колхозууд үрһэнэйнгөө фондые байгуулаагүй сагтаа, бүхы таряанайнгаа ургасаһаа ажахын доторой хэрэглэмжэдэ, мүн колхозннгуудта аванс үгэхын тула тогтоогдомол хэмжээнһээ дээшэ гаргашалха эрхэгүй.

Һайн шанартай үрһэ хаахын тула нэн түрүүн элдэб холисо, буртаг үбһэ ногоонуудай үрһэнһөө, мүн жэжэ хоршогор оpooһонуудһаань үрһэнэй таряае сэбэрлэхэ шухала.

Үрһэнэй таряан амбарта оруулагдахадаа һайнаар сэбэрлэгдэһэн байхаһаа гадна, хуурай байха ёһотой.

Зарим аймагуудай (Ториин, Яруунын, Тарбагатайн) олохон колхозуудта таряан муу харуултай, тоо бүридхэлэй зохихо документнүүдгүй гэжэ шалгалтаар тодоруулагдаа.

Үрһэнэй фонднууд элдэб үрилтэ, хулгайлалгаһаа наринаар сахигдаха ёһотой. Үрһэнэй таряае үриһэн, үрюулһэн, мүн гутааһан хүнүүдые хуулиин харюусалгада хабаадуулха хэрэгтэй.

Ургаха шадал муутай үрһэн өөһэдтөө байһан таряагаар гү, али колхоз хоорондын андалдалгаар һайн үрһөөр һэлгэтдэхэ ёһотой. Энэ хүдэлмэриие хойшолуулангүй, ойрын сагта үнгэргэхэ шухала.

Хартаабхын үрһэнэй болон страховой фонднуудые байгуулха түсэбөө дүүргэхын тула өөһэдынгөө хэрэглэмжэһээ үлэхэ хартаабхатай колхознигуудһаа, хүдэлмэришэд ба албахаагшадһаа худалдан абалгые колхозууд һаяын сагта эмхидхэхэ ёһотой.

Һайн шанартай үрһэ хүрэнгэ хаалга хадаа республикымнай хүдөө ажахын саашанхи хүгжэлтэдэ ехэхэн удхашанартай байна.

В. МАМИЛОВ, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министрын орлогшо.

ТҮҮХЭТЭ БАЙШАН

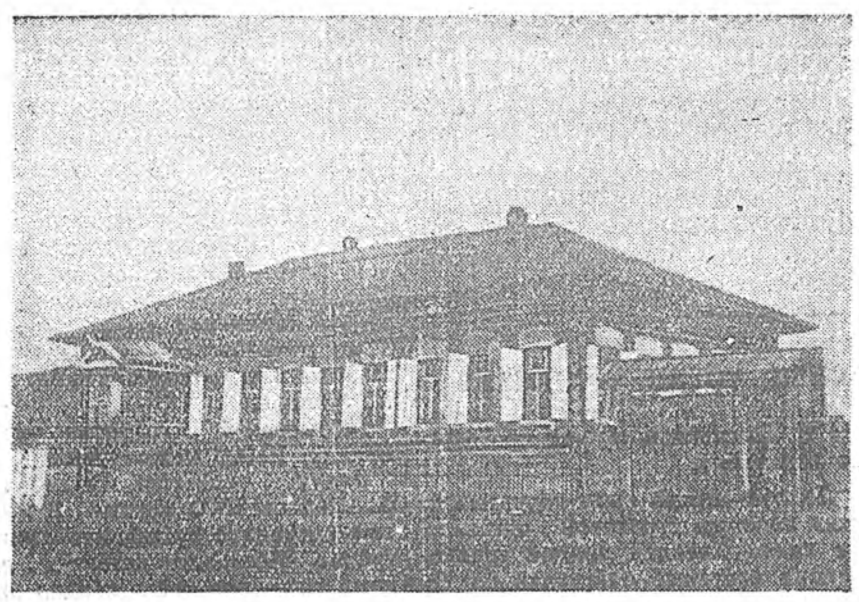

Зүүн Сибириин гүнзэгы тайга соо, Иркутска областиин Усть-Удинска районой Шэнэ Үдэ тосхондо нүхэр Сталинай мемориальна музей бии. Эндэ манай ороной элдэб булан тохойһоо экскурсантнууд саг үргэлжэ ябажа, агуу ехэ вождиин биографида хабаатай нангин газарнуудые харадаг.

Коридорһоо урагшаа ороһон гурбан таһалга соонь музей бии болгогдонхой. Тэндэ нүхэр Сталинай байһан гэрэй макет, элдэб зурагууд, фотографинууд, бэдэрэлгын документнүүдэй фотобуулгабаринууд, нүхэр Сталинай энэ тосхоной пионернүүдтэ эльгээһэн бэшэг, бэлэглэһэн патефон болон бусад олон зүйлнүүд хадагалаатай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шэнэ Үдэ тосхондохи нүхэр Сталинай мемориальна музей.

Бэе бэедээ найдаад һуужа байхадань...

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба партиин областной комитет хадаа бурят-монгол литературна хэлэ шудалха, ород алфавит дээрэ зохёогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэгтэ зониие һургаха тухай тусгаар тогтоол бүри 1946 ондо гаргаһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ.

Гэхэ зуура, зарим аймагуудай партийна ба советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд тус тогтоолые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар даамай хүдэлмэри хээгүй байха юм. Энэ хэмжээ-ябуулга Заиграйн аймагта илангаяа муугаар дүүргэгдэнэ. Жэшээнь, 1951—52 оной һуралсалай жэлдэ ехэ наһатаниие үзэг бэшэгтэ һургалга оройдоо эмхидхэгдээгүй. Тус хүдэлмэридэ һомологдоһон 22 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн энэ хэрэгтэ оройдоо гаргашалагдангүй үлэшэһэн байха юм.

Теэд Заиграйн аймагай гэгээрэлэй таһагта (даагшань нүхэр Мыльников) бурят-монгол үзэг бэшэг бага мэдэхэ ба мэдэхэгүй хүнүүдэй тоо мэдээ мүнөө 1952—53 оной һуралсалай жэлдэшье хүсэд бүридхэгдөөгүй зандаа. Энэ аймагта 2 ликпункт нээгдээд, тэдээндэ 26 ехэ наһатан—колхознигууд һуралсажа байна. Нэгэниинь Доодо-Курбын сомоной Энгельсын ба нүгөөдэнь Ацагадай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта байгуулагданхай. Тэдээндэ багшанар нүхэд Содномпилов (Харашэбэрэй һургуули) ба Шагжина (Ацагадай һургуули) гэгшэд заана.

Аймаг доторнай бурят-монгол хэлэн дээрэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй ба бага мэдэхэ 300 гаран хүн бии юм гэжэ партиин айкомой секретарь нүхэр Маланов хөөрэнэ.

Эдэниие бараниие нь ном бэшэгтэ хүсэд һайнаар һургаха услови бии. Юуб гэхэдэ, жэл бүри тус хэрэгтэ хэдэн мянган түхэриг мүнгэн гүрэнһөө үгтэнэ. Мүн нютаг бүхэндэ һургуулиин багшанар, культармеецүүдшье дутамаггүй олон. Имагтал энэ хүдэлмэриие ёһотой һайнаар эмхидхэхэ, тэрээниие шалгаха хүнүүд аймаг дотор «олдоногүй». Жэшээлхэдэ, партиин айком аймсоведэй гүйсэдкомдо, тэрэнь дам саашаа гэгээрэлэй таһагта, гэгээрэлэйн таһаг өөрынгөө инспектор нүхэр Шантановта найдаад лэ һуужа байдаг заншалтай.

Эгээл иимэ дээрэһээ эндэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй ба бага мэдэхэ хүнүүдые һургалга хангалтагүй. Энээнһээ боложо аймагай колхознигуудай дунда бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг литература, илангаяа газетэнүүд тон үсөөнөөр тараагдаба.

Энэ хэрэгтэ хэлхеэ холбооной аймагай конторын начальник нүхэр Прудников, «Союзпечатиин» райорганизатор нүхэр Тютрин гэгшэд мүн лэ зэмэтэй байна.

Арад зониие бурят-монгол хэлэ бэшэгтэ һургаха гэһэн гүрэн түрын удхашанартай энэ хэрэгые тоодоггүй байһан ябадалаа усадхажа, тус аймагай хүтэлбэрилэгшэд болон республикын Гэгээрэлэй министерство һаяын сагта бодото хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Н. Бадмацыренова.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Уһанайнгаа газар юундэ хэрэглэнэгүйб?

Уһалагдадаг газарые улам үргэдхэжэ, хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ табадахи табанжэлэй түсэб тухай Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын директивэнүүд соо онсо анхарал хандуулагдана. Уһалагдадаг газарнуудай талмайе табанжэл соо 30—35 процент үргэдхэхэ гэжэ директивэнүүд соо заагдана. Манай орон дотор шэнэ табанжэлэй түсэбэй бодотоор бэелүүлэгдэжэ эхилһээр хоёр жэл үнгэрбэ.

Партиин табиһан энэ шухала зорилгые табанжэлэй түрүүшын хоёр жэл соо Баргажанай аймагай Уланай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз хэр зэргэ дүүргэлтэ болгооб гэжэ хараад үзэбэл, тон хангалтагүй байдалтай байха юм. Тэрээнһээ байтагай уһалагдадаг 300 гектар таряанайнгаа газарта 1950 онһоо хойшо таряа тарихаяа болишоһон байна.

Таряанайнгаа уһалагдадаг газарые юундэ хэрэглэхэеэ болёо гээшэб?

Энээн тушаа эндэхи колхознигууд иигэжэ хэлсэдэг байна: «Уһалагдадаг газарһаа жэл ерэхэ бүри бага ургаса хуряанабди. Харин уһалагдадаггүй газарһаа ехэ ургаса хуряагдана».

Ямар ушарһаа тэдэнэр иигэжэ мэдүүлнэб гэжэ шалтагааниинь бэдэрээд үзэе. Энэ колхоздо газар уһалалгын хүдэлмэридэ дүршэлгүй гү, али дүршэл багатай колхознигууд табигдажа, газараа буруугаар уһална. Тэдэнэр нэгэ гектар газарта хэды кубометр уһан гаргашалагдахаб, ямар полидо уһа ехээр, ямартань багаар гаргахаб гэжэ мэдэнэгүй. Тиимэһээ зарим газарта уһан ехээр тогтожо, мориной шабардама шабар болошоно, тиихэдэнь зарим газарын хуурай зандаа үлэшэнэ. Зарим ушарта уһан поли дээгүүр тараагдангүй, нэгэ газараар урдаһаар урдажа, ехэ канавануудые малтажархидаг байна. Имагтал газараа буруугаар уһалһанаймнай гэмээр хүрьһэнэй структура муудажа, бага ургаса хуряагдана (уһалагдадаггүй газарайхиһаа бага) гэжэ эндэхи колхознигууд ойлгоогүй байна бшуу. Имагтал иимэ шалтагаанһаа эндэхи колхознигууд уһанай газар хэрэглэхэеэ арсадаг байна.

Иимэ байдалһаа гараха арга бии гү гэхэдэ, яһала бии байна. Түбхын түрүүн газар уһалалгын хүдэлмэридэ дүршэлтэй хүнүүдые табиха, дүршэл багатай уһалагшадые дүршэлтэй хүнүүдтэ даалгаха хэрэгтэй байна. Мүн аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай агрономууд ба мелиоратор, Куйтунска МТС-эй агрономууд колхозно газар уһалагшадта тон ехэ туһаламжа үзүүлхэ, газар зүбөөр уһалхыень зааажа үгэхэ ушартай байгаа. Гэбэшье, иимэ юумэ хэгдэдэггүй байха юм. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Б. Эрдынеев газар уһалалгада дүршэлтэй хүнүүдые табидаггүй. Энэ шухала хүдэлмэридэ дайралдаһан лэ хүниие табижа, уһалагдадаг газараа муудхаажа байһанаа колхозой правлени мэдэдэггүй гү, али мэдэхыешье оролдологгүй байна. 300 гаран гектар уһалагдадаг газарайнгаа хэрэглэгдэхэеэ болиһон ябадалда тон һанаа амарханаар хандадагынь энээниие нь гэршэлнэ бшуу. Тиихэдэ аймагай хүдөө ажахын таһагай мэргэжэлтэд, Куйтунска МТС-эй участково агроном нүхэр Дашиева колхозно газар уһалагшадта ямаршье туһаламжа, заабари үгэдэггүй, уһалагдадаг газарай муудхаагдажа байхадань мүн лэ һанаа амархан һуужа байдаг байна.

Гадна, уһалагдадаг газарые жэл бүри үргэдхэхэ гээшэ колхозно үйлэдбэриһөө таһаршагүй шухала хүдэлмэри болоно. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ хүдэлмэри хэр зэргэ дүүргэгдэнэб гэжэ асуулташьегүй. Юуб гэхэдэ, тус колхоз уһалагдадаг газараа үргэдхэхэһөө байтагай, улам хороожо байна. Тиимэһээ уһалагдадаг газар үргэдхэхэ түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэдэггүйнь элитэ.

Саашадаа иимэ байдал тэсэшэгүй. Газар уһалалгын хүдэлмэриие колхозуудта эрид һайжаруулха саг тулаа. Энэ зорилгоор газар уһалалгын түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр шудалха, уһалууриин каналнуудые малталгада ба заһабарилгада, намаг хатаалгада капиталовложениһээ мүнгэн зөөри ехээр хэрэглэдэг болохо хэрэгтэй. Газар уһалагшадай аймагай курса эмхидхэжэ, тэдэнэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлээ һаа аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһаг колхозно газартаряалангые хүгжөөхэ, таряанай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ оруулалта хэхэ һэн.

Ч. Будаев.

Нүүдэл киногой хүдэлмэри һайжаруулха

Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой кинофикациин таһагай нүүдэл киногой механик Болонев ажалдаа муугаар хандана. Тэрэ хадаа Сутайн сомоной колхозуудай ажалшадые саг соогоо киногоор хангагүй, аппаратураяа эртээнһээ шалгадаггүй ба бэлэдхэдэггүй дээрэһээ кино муугаар табина. Гадна, колхозуудта хаа яа ошодог ба ганса колхозуудай центрын ажалшадта кино харуулаад лэ бусашадаг заншалтай. Колхозуудай холын бригада ба фермэнүүдэй ажалшад хэдэн һараар кино харадаггүй байна.

Кинофикациин таһагые даагша нүхэр Жираков нүүдэл киногой хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ, ажалшадта саг соогоо кино харуулха графигаа дүүргэхэ талаар зохихо хэмжээ абаха уялгатай.

Д. Цыренов.
Д. Дашидоржиев.

да шадалтанай ажахые социалистическэ хүгжэлтын замда оруулхын тула хэрэгтэй бүхы арга нүхэсэлнүүдэй үшөө үгы байхада, советскэ засаг экономическа хоёр ондоо һуури дээрэ—социалистическэ промышленность дээрэ ба таряашадай жэжэтоварна үмсын ажахы дээрэ һууриждаг һэн. Таряашадай жэжэтоварна ажахы капиталистическэ элементнүүдые түрүүлдэг байгаа. Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй шэнжэдэ үйлэдбэридэхи харилсаануудай заабол тааруу байха хуули ёһондо түшэглэн, Советскэ засаг болбол үгытэй ба дунда шадалтай нийтэ таряашадаар эдэбхитэйгээр дэмжэгдэн, хүдөө ажахыда бии байһан үйлэдбэридэхи хуушан харилсаануудые үйлэдбэридэхи шэнэ социалистическэ харилсаануудаар һэлгээ һэн.

Үйлэдбэридэхи шэнэ социалистическэ харилсаанууд хүдөө ажахын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань хүгжөөлгэдэ угаа ехэ нүлөө үзүүлһэн байна. Тэдэ харилсаанууд хүдөө ажахые механизацилха, наукын тон шэнэ туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, колхознигуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ ябадал хангаа һэн. Тэрэнэй ашаар хүдөө ажахы хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, коммунистическэ байгуулалтын программые бэелүүлжэ орохо аргатай болоо. Хүдөө ажахын продукци 1933 онһоо 1940 он хүрэтэр 77 процент ургаһан юм. Энэ үе соо США-да хүдөө ажахын продукци оройдоо 7 процент ургаһан байгаа. 1928 ондо хүдөө ажахыдахи тракторна парк 26,7 мянган тракортортай байһанаа 1940 ондо 523 мянган трактортай болоо һэн. 1940 онһоо хойшо МТС-үүдэй ба совхозуудай тракторна паркын нийтэ хүсэн 59 процентээр, комбайнуудай паркын хүсэн 51 процентээр ургаа.

Дайнай хойто тээхи үедэ социалистическэ хүдөө ажахы урагшаа шэнэ ехэ алхам хэбэ. 1948 ондо оpooһо таряа абалга дайнай урда тээхи хэмжээндэ хүреэд, 1952 ондо 8 миллиард пүүд болоо. Урдань эгээл хурса ба хатуу проблемэ гэжэ тоологдодог байһан оpooһо таряанай проблемэ амжалтатайгаар шиидхэтдэбэ.

Шэнэ табанжэлэй түсэб хүдөө ажахын продукциие үйлэдбэрилгэ саашадань ургуулха, хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ, малай ашаг шэмэ үгэлгые ехэ болгохо гэжэ хараална.

Промышленностиин талаар, мүн хүдөө ажахын талаар табанжэлэй түсэбые дүүргэлгэ хадаа үйлэдбэриин саашанхи ехэ дэбжэлтэ хангаха ба манай орон дотор хэрэглэлэй зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо түүхэтэ зорилгые шиидхэлгэ нилээд түргэдхэхэ байна.

2.

Коммунизмда оролгые бэлэдхэхэ уридшалһан гол шухала условинуудай нэгэниинь хадаа товарна эрьесээе продукт андалдан абалсалгаар удаа дараалан һэлгэжэ, колхозно үмсые нийтын үмсын хэмжээндэ хүрэтэр хүгжөөхэ ябадал болоно гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Нүхэр Сталин болбол коммунистическэ байгуулалтын мүн энэ үндэһэн зорилгые шиидхэхэ зам заажа үгөө. Манай ороной социалистическэ хүдөө ажахын хүгжэлтын мүнөөнэй шатада үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ба үйлэдбэридэхи харилсаануудай хоорондын харилсаа холбоое шэнжэлэн үзэжэ, энэ харилсаа холбооной хоёр талые—үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй шэнжэдэ үйлэдбэридэхи харилсаануудай буримүһэн тааруу байха ябадалые, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ба үйлэдбэридэхи харилсаануудай хоорондо зүрилдөөнүүдэй бии байһаниие тэмдэглэнэ. Нүхэр Сталин иигэжэ бэшэнэ: «Манай үйлэдбэридэхи мүнөө үеын харилсаанууд үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ургалтатай хүсэд тааралдан, тэдэ хүсэнүүдые асари ехэ алхамаар урагшань дабшуулан хүгжөөжэ ябаһан үетэй байна» (67-дохи нюур). Гэбэшье, манай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ба үйлэдбэридэхи харилсаануудай хоорондо ямаршье зүрилдөөнүүд үгы гээд бодоо һаа, буруу болохо бэлэй. Үйлэдбэридэхи харилсаануудай хүгжэлтэнь үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтэһөө гээгдэдэг, теэд гээгдэхэшье байһан дээрэһээнь тэдэнэй хоорондо зүрилдөөнүүд мүнөөшье бии, тиин хожомоошье гараха байһаниинь дамжаггүй.

Манай орон доторхи үйлэдбэриин социалистическэ аргын хүгжэлтын гол илгаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, Коммунистическэ партиин ба советскэ правительствын зүгһөө зүб политика ябуулһанай ашаар эдэ зүрилдөөнүүд общестын үйлэдбэридэхи харилсаануудай ба үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хоорондо конфликт гаргахагүй юм. «Хүтэлбэрилхы органуудай зорилгонь гэхэдэ, урган гаража байһан зүрилдөөнүүдые хаһа соонь обёорон оложо, үйлэдбэридэхи харилсаануудые үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ургалтада тааралдуулха аргаар тус зүрилдөөнүүдые зайсуулан дабаха хэмжээнүүдые саг соонь абаха ябадал болоно» гэжэ нүхэр Сталин бидэниие һургана (68-дахи нюур).

Мүнөө үедэ советскэ обществын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань хүгжөөхэ ябадалай ба групповой-колхозно үмсэ, товарна эрьесээн мэтын экономическа үзэгдэлнүүдэй хоорондоо зүрилдөөн бии боложо байна. Манай ороной социалистическэ ажахые хүгжөөхын тулада колхозно үмсэ ба товарна эрьесээн аша туһа хүргэнэ, мүн саашадаашье ойрын сагта аша туһа хүргэхэ байна. Тиимэһээ парти болбол групповой-колхозно үмсые бүхы аргаар бэхижүүлхын ба арбидхахын түлөө, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар саашадань бэхижүүлхын түлөө тэмсэнэ. Энэ хадаа колхозно үмсые арад нийтын үмсын хэмжээндэ хүрэтэр хүгжөөхэ шухала услови мүн. Зүгөөр энээнтэй хамта манай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй түгэс хүгжэлтые групповой-колхозно үмсын ба товарна эрьесээнэй «мүнөөшье һаатуулжа эхилһэниие хараагүй һаа, хүлисэшэгүй һохор балай ябадал болохо байгаа, ушарынь тэдэ үзэгдэлнүүд арадай бүхы ажахые, илангаяа хүдөө ажахые, гүрэнэй түсэблэлгэдэ бүрин элсүүлэн оруулхада һаад хэнэ. Хожом хойногшодоо болохо тудамаа тэдэ үзэгдэлнүүд манай ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй саашанхи ургалтада улам бүри ехээр һаад түбэг ушаруулха байһаниинь дамжаггүй. Тиимэ болохолоорнь колхозно үмсые удаа дараалан арад нийтын үмсэ болгохо, товарна эрьесээнэй орондо мүн лэ удаа дараалан—продукт андалдан абалсалгые нэбтэрүүлхэ аргаар эдэ зүрилдөөнүүдые усадхаха зорилго табигдана» гэжэ нүхэр Сталин заана. (68-дахи нюур).

Манай ороной нийтын үйлэдбэриие хэлбэришэгүйгөөр ургуулһанай ашаар лэ продуктнуудые элбэг дэлбэг болгожо болохо юм. Тиигээд коммунизм тээшэ урагшаа бидэнэй дабшаха бүримнай колхозно үмсэ ба товарна эрьесээн бэлбол энэ зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ һаад түбэг болохо байна. Манай ороной арадай ажахыдахи үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ба үйлэдбэридэхи харилсаануудай хоорондохи энэ зүрилдөөе зайсуулан дабаха гансал зам бии,— энэ хадаа колхозно-групповой үмсые арад нийтын үмсын хэмжээндэ хүрэтэр хүгжөөхэ ябадал болоно гэжэ нүхэр Сталин бидэниие һургана. «Колхозно үмсые арад нийтын үмсын хэмжээндэ хүрэтэр хүгжөөхын тулада колхозно үйлэдбэрилгэдэ үлүү гараһан юумэнүүдые товарна эрьесээнэй системэһээ гаргаад, тэдэниие гүрэнэй промышленностиин ба колхозуудай хоорондо продукт андалдан абалсалгын системэдэ оруулха хэрэгтэй» (93-дахи нюур).

Социалистическэ промышленность ба колхозно үйлэдбэри хоёрой хоорондо продукт андалдан абалсалгын эхин үүсхэлые теоретическэ талаар шэнжэлээд, нүхэр Сталин болбол колхозно-групповой үмсэһөө арад нийтын үмсэдэ удаа дараалан орохо тодорхой замуудые сэсэн мэргэнээр заажа үгэбэ. Хлопок, нарин улһа, свёкло гэхэ зэргые тарилга эрхилдэг колхозуудай продукцияа «товараар һэлгэжэ», продукт андалдан абалсалгын талаар бии болоһон эхин юу харуулааб гэхэдэ, энэ хадаа гүрэнһөө гадна, мүн колхозуудта өөһэдтэншье хэлсээнгүй ашатай туһатай байна. Эдэ колхозуудай дунда баян колхозуудай илангаяа олон байһаниинь гайхалтай бэшэ юм. «Зорилго юуб гэхэдэ,—гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ,—өөһэдынгөө продукциин түлөө мүнгэ абахаһаа гадна, мүн гол түлэб зайлашагүй шухала эдлэлнүүдые колхозуудай абажа байхын тулада продукци андалдан абалсалгын тэрэ эхин үүсхэлые хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудта эмхидхэхэ, продукт андалдан абалсалгын үргэн системэ болгон хүгжөөхэ ябадал болоно. Иимэ системэ хадаа деревнидэ городой гаргажа үгэдэг продукциие тон ехэ болгохо ябадал эрихэ байна, тиимэһээ энээниие ехэ яарангүйгөөр, городской эдлэлнүүдэй элсүүлэгдэн гулидхагдаһанай хэмжээгээр нэбтэрүүлхэ ушартай болохо. Зүгөөр энээниие сэхэ шууд, хэлбэришэгүйгөөр, товарна эрьесээнэй нүлөөлэлгын оршомые хойно хойноһоонь хороожо байгаад, продукт андалдан абалсалгын нүлөөгэй оршомые үргэдхэжэ байгаад нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй» (94-дэхи нюур).

Групповой-колхозно үмсые нийтэгүрэнэй үмсэ болгохо үедэ город ба деревниин хоорондо бии байһан гол шухала илгаануудые зайсуулан дабаха зорилго шиидхэгдэхэ болоно.

Колхозуудай нийтын ажахые саашадань бэхижүүлхэ, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань дэбжээхэ ба хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ талаар табадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганuудые бэелүүлгэ хадаа товарна эрьесээнэй орондо продукт андалдан абалсалгада орохо аргаар колхозно-кооперативна үмсэһөө нийтэгүрэнэй үмсэдэ удаа дараалан орохын тула угаа ехэ удхашанартай байха байна.

3.

Коммунизмда оролгын уридшалһан гол шухала условинуудай нэгэниинь хадаа обществын бүхы гэшүүдэй өөһэдынгөө физическэ ба ухаан бодолой бэлиг шадабариие алишье талаарнь хүгжөөхэ ябадал хангаха болоторнь обществын культурна дэбжэлтэ туйлаха ябадал болоно гэжэ нүхэр Сталин һургана. Тиигэхын тула нэн түрүүн хүдэлмэриин үдэрые адагынь 6 час хүрэтэр, тиигээд һүүлээрнь 5 час хүрэтэр богони болгохо хэрэгтэй. Обществын гэшүүдэй хайшаашье тэгшэ эрдэм гэгээрэлтэй болохын тула иигэжэ сүлөө саг гаргажа үгтэхэ байна.

Парти, Советскэ гүрэн, наука ба культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ угаа ехэ амжалтануудые туйлаа. Гэгээрэлэй талаар хэгдэдэг гаргашанууд 1940 ондо 22,5 миллиард түхэриг байһан аад, 1951 ондо 57,3 миллиард түхэриг хүрэтэр ехэ болоо. Мүнөө манай орон дотор 57 миллион хүн һуража байна. Коммунистическэ байгуулалтын бүхы һалбаринуудта мүнөө үедэ дээдэ ба дунда һургуулитай 5,5 миллион шахуу мэргэжэлтэд хүдэлмэрилнэ. Советскэ интеллигенци 10 гаран миллион хүн болоно. Советскэ наука ба техникые, литература ба искусствые хүгжөөхэ талаар ехэ амжалтанууд туйлагдаа.

Коммунистическэ парти ба Советскэ гүрэн манай орон дотор культурна революци хэхэ, хүдэлмэ-

(Үгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

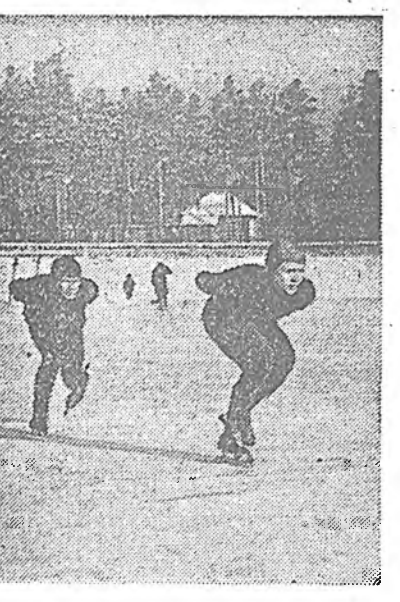

Һурагшадай үбэлэй амаралтын үедэ городой катогууд дээрэ конькигаар мүрысөөнүүд үнгэргэгдэһэн байна. Эндэ олон тоото һурагшад мүльһэн харгыда гаража, өөһэдынгөө шадабарине харуулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Үдэдэ һурагшадай мүрысөөн боложо байна.

З. Веснинагай фото.

Сибириин ба Дальна Востогой городуудай оанашадай мүрысөөн

Улан-Үдэдэ Сибириин ба Дальна Востогой городуудай басагад, хүбүүдэй санын мүрысөөнүүд январиин 6-һаа 8 хүрэтэр болобо. Новосибирскын, Барнаулай, Кемеровэй, Иркутскын, Улан-Үдын (2 команда), Благовещенскын ба Хабаровскын команданууд мүрысэбэ.

Түрүүшын үдэр хүбүүд 4х10 ба басагад 3х3 километртэ эстафетэ үнгэргөө. Эндэ басагад түрүүлэн урилдаажа, новосибирскынхид 1-дэхи (53 минута 43 секунда), иркутскынхид—2-дохи, улан-үдынхид 3-дахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Хүбүүдэй дунда болоһон эстафетэдэ улан-үдынхид хамагһаа түрүүн фиништэ ерээ. Удаань хойно хойноһоо Новосибирскын ба Кемеровэй команданууд ерэһэн байна.

Мүрысөөнэй 2-дохи үдэртэ хүбүүд 10, басагад 5 километртэ урилдааба. Энэ үдэр Иркутскын хүбүүд, басагад угаа һайнаар наадажа, түрүү һуури эзэлээ.

3-дахи үдэрэй мүрысөөндэ командна түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэл Улан-Үдын ба Новосибирскын командануудай хоорондо болобо. Энэ үдэрэй урилдаанда Улан-Үдын хүбүүд, басагад ехэ шадабаритай байһанаа харуулаа. 18 километрые 1 час 25 минута 15 секунда соо гаталһан Филиппов 1-дэхи һуури эзэлээ.

16 очко абаһан Улан-Үдын 1-дэхи командын хүбүүд, басагад командна түрүү һуури эзэлжэ, илаһан байна. 18 очкотой Новосибирскын коллектив 2-дохи, 30 очкотой иркутскынхид—3-дахи, 39 очкотой Улан-Үдын 2-дохи команда 4-дэхи һууринуудые эзэлэнхэй.

А. Игумнов.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, январиин 12. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, бүхы фронтнууд дээрэ американо-английска интервентнүүдтэ ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү артиллерийскэ байлдаануудые түрүүн байһан газартаа хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ. Фронтнууд дээрэ онсо хубилалтанууд болоогүй.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай нэгэ самолёт унагаагаа, хоёр самолёдыень гэмтээгээ.

Хоёр арадай хани барисаан урган бэхижэнэ

ПЕКИН, январиин 11. (ТАСС). Синьхуа агентство иитэжэ дамжуулна:

Зүүн-Хойто Хитадтахи советскэ страховой организациин бүхы функцинууд, мүн тэрээндэ хамаатай бүхы документнүүд ба резервнэ мүнгэн Хитадай арадай страховой компанида түлөөһэгүйгөөр дамжуулан үгтөө. Хэрэгүүдые дамжуулан үгэлтэ 1952 оной декабриин 31-дэхи протокол баталалгаар дүүргэгдэбэ. Хитадай талаһаа — Хитадай арадай страховой компаниин зүүн-хойто отделениин эрхилэгшэ Ло Каоюань, советскэ талаһаа — Зүүн-Хойто Хитадтахи советскэ страховой организациин главна түлөөлэгшэ Е. Емельянов гэгшэд протоколдо гар табяа.

Долоон жэлэй ажал-ябуулгынгаа үедэ советскэ страховой организаци хадаа Хитадай арадай страхованиин системые байгуулха ба бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна. Бүхы хэрэгүүдые Хитадай арадай страховой компанида дамжуулан үгэлгэтэй дашарамдуулан, тус компани советскэ страховой организациин ба тэрэнэй клиентнүүдэй хоорондо баталагдаһан контрактнуудһаа эшэ үндэһэтэй страховой бүхы уялгануудай түлөө харюусалга бэедээ даажа абахые зүбшөөбэ.

Итальянска социалистическэ партиин съезд дүүрэбэ

РИМ, январиин 12. (ТАСС). Итальянска социалистическэ партиин национальна съезд Миланда боложо дүүрэбэ.

Уласхоорондын ба дотоодын политикын асуудалнууд тушаа резолюци түгэсхэлэй заседани дээрэ нэгэн һаналаар абтаба.

Эб найрамдалда США-гэй агрессивнэ политикын тохёолдуулжа байгаа аюул тухай тус резолюци соо заагдана, тиихэ зуура «мүнөө хүрэтэр ябуулагдажа байһан политикые хубилтаха зорилгоор арадуудай тэмсэл ба түрилтые шангадхаха арга боломжонууд» ехэ болоо гэжэ тэмдэглэтдэнэ.

Парламент соохи тэмсэл, заводуудай ба деревниин ажалшадай забастовконууд, бүхы орон доторхи хүдэлөөн хадаа эсэргүүсэлгын зориг хэбээрээ байна гэжэ харуулна. Тэдэнэр хадаа арад олониитын патриотическа үндэр мэдэрэлэй, мүн демократическа ба республиканска туйлалтануудые хамгаалхын тула эрид шангаар тэдэнэй тэмсэжэ шадаха байһанай гэршэ мүн.

Саашаа резолюци хадаа энэ тэмсэлые улам ехээр хүгжөөхэ гэжэ партиин бүхы организацинуудые уряална. Резолюци соо партиин политикын гол иимэ пунктнууд хэлэгдэнэ гэбэл: гадаадын империализмын, монополистнуудай ба помещигүүдэй мэдэлдэ байха ябадалһаа национальна экономикые сүлөөлгэ; конституци соо бэшэгдэһэн демократическа принципүүдые бэелүүлгэ, сэрэгэй союзуудые болюулгада, имагтал национальна территори хамгаалхын тула арми эмхидхэлгэдэ, дипломатическа ба худалдаа наймаанай талаар капиталистическэ оронуудай, мүн Советскэ Союзай, Хитадай ба арадай демократиин оронуудай харилсаануудай хоорондо тэнсэбэри тогтоолгодо туһалха гадаадын политика ябуулан, эб найрамдал сахилга ба нейтралитет хангалга болоно.

Социалистическэ политика хадаа «арадай нэгэдэлэй политикые баталха гэжэ хараална, тэрэнэй зэбсэгынь социалистнуудай ба коммунистнуудай тэмсэлэй нэгэдэл болоно. Энэ политика хадаа прогресс, эрхэ сүлөө, эб найрамдал ба бэеэ дааха байдал тээшэ эрмэлзэгшэ бүхы гражданинуудтай хамтадаа ажалша ангинуудай тогтооһон холбоон дээрэ үндэһэлнэ. Энэ политика үнэн бодолто бүхы демокрадуудтай хэлсээ хэхэ, энэ хэлсээ гүнзэгырүүлхые эрмэлзэхэ гэжэ партиие уялгана. Үрбалгатай эбсэхэ дурагүй байгаад, өөһэдынгөө хүтэлбэриһөө таһаран холодоһон эдэ үнэн бодолто демокрадуудта, зүүнэй дүлдыдангибэшэ нюурнуудта, зүүнэй социалдемокрадуудта хандан, 30-дахи съезд хадаа ниитын дайсанда эсэргүү, баруунай экономическа ба клерикальна бүлэгүүдтэ эсэргүү хамтын тэмсэл хэхые уряална».

Съезд партиин шэнэ центральна комитедые 81 гэшүүнэй составтайгаар һунгаба. Хүтэлбэриин составта Пьетро Ненни, Элена Капоразо, Акилле Корона ба бусад орэбо.

Советскэ конькишадай илалта

Швециин ба Советскэ Союзай эрэшүүлэй шэлэгдэмэл командануудай уласхоорондын мүрысөөн

Швециин ба Советскэ Союзай эрэшүүлэй шэлэгдэмэл командануудай хоорондо конькигаар урилдаха уласхоорондын нүхэрэй ёһоной мүрысөөн январиин 11-дэ, Москвада, «Динамо» гэжэ центральна стадионой каток дээрэ боложо дүүрэбэ. Эдэ урилдаануудта советскэ конькишад толотомо илалта туйлаба.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэртэ 1500 ба 10.000 метртэ урилдаба.

Залуу советскэ спортсмен Б. Ширков 1500 метрые 2 минута 18,5 секундада гүйжэ, ехэ амжалтэ туйлаа. Московско катогууд дээрэ иимэ түргэнөөр гүйхэ ябадал энээнһээ урда тээ туйлагдаагүй һэн.

1500 метрын урилдаанда О. Гончаренко (СССР) хоёрдохи һуури эзэлбэ. Тэрэ 2 минута 19,4 секундада гүйбэ.

Швециин бэрхээр наадатшадай нэгэн —С. Эрикссон 1500 метрын урилдаанда 2 минута 24,1 секунда гүйжэ, шведскэ конькишадай дунда эрхим дүн туйлаба.

10.000 метрын урилдаан ехэ тэмсэлтэйгээр үнгэрбэ. 17 минута 44,4 секунда соо гүйһэн шведскэ спортсмен С. Эрикссон түрүүлэн фиништэ ерэбэ. Шилков энэ зайе 17 минута 46,8 секундада гүйжэ гараа.

Зургаадахи парада—К. Асплунда (Швеци) ба О. Гончаренко (СССР) гэгшэд урилдаба. Гончаренко 10.000 метрые 17 минута 29 секундада гүйбэ. Энэ хадаа 10 километрын дистанцида харуулһан эгээн эрхим саг гээшэ.

Хоёр үдэрэй мүрысөөнэй эсэстэ Советскэ Союзай конькишадай эрэшүүлэй шэлэгдэмэл команда нэгэдэхи һуури эзэлээ. Тэрэ хадаа 1.173.336 очко абаба. Швециин команда 1.208.557 очко абаа.

(ТАСС).

Румыниин 900 мянга гаран ажалшад „СССР коммунизм байгуулгын замаар ябана" гэһэн выставкэ хараба

БУХАРЕСТ, январиин 10. (ТАСС). «СССР коммунизм байгуулгын замаар ябана» гэһэн выставкэ хаагдаба. Гурбан һарын турша дотор румынска 900 мянга гаран ажалшад тус выставкэ хараа.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, выставкэ хараһан Румыниин ажалшад СССР доторхи коммунизмын асари ехэ барилгануудые ехээр һонирхобо. Эдэ барилганууд хадаа советскэ арадай эб найрамдалда дуратай байдагые, мүн Советскэ Союзай Коммунистическэ партяар ба агууехэ Сталинаар хүтэлбэрилэгдэһэн советскэ хүнүүдэй творческо ехэ хүсэнүүдые тодорхойгоор харуулна.

ХРОНИКО

Бүлэг врачууд-хорлогшод арестовалагдаба

Хорото эмнэлгэ хэжэ, Советскэ Союзай эдэбхитэй ажал-ябуулагшадай ами наһые богонидхохо гэһэн зорилго урдаа табиһан врачуудай террористическэ бүлэгые Гүрэнэй аюулгүй байдал хамгаалха органууд һаяшаг элирүүлһэн байна.

Энэ террористическэ бүлэгтэ хабаадагшадай тоодо профессор **Вовси М. С.**, врач-терапевт; профессор **Виноградов В. Н.**, врач-терапевт; профессор **Коган М. Б.**, врач-терапевт; профессор **Коган Б. Б.**, врач-терапевт; профессор **Егоров П. И.**, врач-терапевт; профессор **Фельдман А. И.**, врач-отоларинголог; профессор **Этингер Я. Г.**, врач-терапевт; профессор **Гринштейн А. М.**, врач-невропатолог; **Майоров Г. И.**, врач-терапевт оролсоһон байба.

Эдэ гэмтэд арадай далда дайсад байха зуураа, үбшэнтэдтэ хорото эмнэлгэ хэжэ, тэдээнэй бэеые муудхадаг байгаа гэжэ документальна мэдээнүүдэй, шэнжэлэлгэнүүдэй, медицинскэ экспертнүүдэй хэһэн тобшололнуудай үндэһөөр тодорхойлогдоо.

Мүрдэлгөөр тодорхойлогдоһоной ёһоор, террористическэ бүлэгтэ хабаадагшад хадаа врачууд байһанаа хэрэглэн, үбшэнтэнэй этигэлые харата һаналаар ашаглан, тэдэ үбшэнтэнэй бэеые жэгшүүритэ муухайгаар зорюута муудхаадаг, үбшэнтэниие үнэн зүбөөр шэнжэлһэн мэдээнүүдые зорюута һаналаар тоонгүй орхижо, тэдээнэй үбшэнэй үнэн бодото шэнжэ байдалда таарахагүй буруу тайлбари хэдэг, тиигээд удаань буруугаар эмшэлжэ, тэдэниие хосоргодог байгаа.

Нүхэр А. А. Ждановай үбшэниие ашаглан, инфаркт миокард гэжэ үбшэнииень нюугаад, тэрээнэй үбшэниие буруугаар тайлбарилан, энэ хүндэ үбшэндэ тон харша гурим тогтоогоод, тэрээгээрээ нүхэр А. А. Ждановые үхүүлээбди гэжэ тэдэ гэмтэд мэдэрһэн байна. Мүн эдэ гэмтэд нүхэр А. С. Щербаковой ами наһые богонидхоо, тэрээниие эмшэлхэ зуураа, эмнэлгын хүсэ ехэтэй зүйлнүүдые буруугаар хэрэглээ, тэрээндэ хорото гурим тогтоогоо, тиин тэрээниие алаһан байна гэжэ мүрдэлгөөр тодорхойлогдоо.

Врачууд-хорлогшод хадаа түбхы[н] түрүүндэ советскэ сэрэгэй хүтэлбэ[ри]лхы кадрнуудай бэеые муудхаа[жа], тэдэниие жагсаалһаа гаргах[а] ба ороной обороные һулаауулх[а] гэжэ оролдодог байгаа. Тэдэнэ[р] хадаа маршал А. М. Василевский, маршал Л. А. Говоров, марша[л] И. С. Конев, армиин генера[л] С. М. Штеменко, адмирал Е. И. Левченко болон бусадые жагсаал[]һаань гаргаха гэжэ оролдодог бай[]гаа, гэбэшье тэдэниие арестовал[]һан ябадал хадаа тэдээнэй хорото муухай түсэбүүдые эбдээ, эдэ гэм[]тэд өөһэдынгөө зорилгодо хүрэж[э] шадаагүй.

Хүн дүрсэтэй шолмосууд боло[]һон, наукын арюун тугые гэшхэһэ[н] ба наукын ажал-ябуулагшадай нэ[]рэ хүндые бузарааһан эдэ бүхы врачууд- алууршад хадаа гадаады[н] тагнуулай хүлһэнэй агентнүүд бай[]гаа гэжэ тодорхойлогдоо.

Террористическэ бүлэгтэ хабаа[]дагшадай олонхинь (Вовси М. С., Коган Б. Б., Фельдман А. И., Гринштейн А. М., Этингер Я. Г. болон бусад) бусад оронуудта[]хи еврейнүүдтэ материальна ту[]һаламжа үзүүлхэ гэһэн хэбэртэй[]гээр американска тагнуулай бай[]гуулһан «Джойнт» гэжэ еврейскэ буржуазно-националистическэ улас[]хоорондын организацитай холбоо[]той байгаа. Бодото дээрээ энэ ор[]ганизаци хадаа американска таг[]нуулай хүтэлбэреэр хэдэ хэдэн оронуудта, тэрэ тоодо Советскэ Союз дотор шпионско, террористи[]ческэ ба хоролон һүйдхэлгын бу[]сад ажал-ябуулгые үргэнөөр эр[]хилжэ байдаг байна. «СССР-эй хү[]тэлбэрилхы кадрнуудые хюдаха ту[]хай» директивые Москвада байдаг Шимелиович гэжэ врачаар ба ев[]рейскэ буржуазна мэдээжэ нацио[]налист Михоэлс гэгшээр дамжуу[]лан США-һаа, «Джойнт» гэжэ ор[]ганизациһаа абаа һэмби гэжэ арес[]товалагдаһан Вовси мүшхэбэриин үедэ мэдүүлһэн байна.

Террористическэ бүлэгэй бусад хабаадагшад (Виноградов В. Н., Коган М. Б., Егоров П. И.) англий[]ска тагнуулай үни заяанай агент[]нүүд байһан байба.

Мүрдэлгэ һаяар дүүргэгдэхэ байна. (ТАСС).

Щведскэ ба советскэ конькишадай уулзалга тухай

СТОКГОЛЬМ, январиин 12. (ТАСС). Москвада болоһон советскэ ба шведскэ конькишадай урилдаан тухай тодорхой тоосоонуудые газетэнүүд дамжуулна.

Урилдаанай дүнгүүдые сэгнэхэ зуураа, конькишадай шведскэ Союзай түрүүлэгшэ Лофтман хадаа шведскэ командын диилдэлгэнь һанаһанһаа ехэ байгаа гэжэ «Свенска Дагбладет» газетэдэ мэдүүлнэ. Гэбэшье, шведскэ конькишадай хэһэн юумээр урмашанаб гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Минии бодоходо, тэдэнэр конькигаар ябалгын спортын талаар дэлхэйн эгээн хүсэтэй натацай уулзажа, һайнаар тэмсэбэ гэжэ Лофтман мэдүүлбэ.

Советскэ Союз конькигаар ябалгын спортын талаар Норвегиһээ, мүн бусад бүхы оронуудһаа үлүүлнэ гэжэ Лофтман «Дагенс Нюхетер» газетэдэ мэдүүлбэ.

Шведскэ телеграфна бюродо хэһэн мэдүүлгэ соогоо шведскэ спортсмен Сигге Эрикссон хадаа «бидэнэрородуудай хүсэндэ эсэслэн этигэбэбди... Советскэ Союзай конькишад Швециин конькишадһаа бэрхээр наадана» гэжэ хэлэбэ.

И. В. Сталин социализмһаа коммунизмда оролгын уридшалһан гол шухала условинууд тухай

(Түгэсхэл)

ришэд ба таряашадай дундаһаа гараһан арадай шэнэ интеллигенциине бии болгохо, советскэ хүниие шэнэ үзэлөөр—социалистическэ Эхэ оронойнгоо патриот, коммунизмын эдэбхитэй байгуулагша байхаар хүмүүжүүлхэ талаар онсо ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Советскэ засагай, үедэ ажалшадай культурно-техническэ хэмжээн тон ехээр дээшэлээ. Социалистическэ мүрысөөнэй бүгэдэарадай болон дэлгэрһэниинь, ажалшадай зохёон байгуулхы эдэбхиин хүсэтэйгөөр ургаһаниинь, рационализаторска ба ухаалан зохёолгын дурадхалнуудай ехэ олоор ородог болоһониинь энээниие эли тодоор гэршэлнэ.

Зүгөөр, коммунизмда орохын тула советскэ хүнүүдэй культурые жэшээлэшэгүй ехээр дээшэлүүлхэ, ажалшадай культурно-техническэ хэмжээе нилээд дээшэнь үргэхэ шухала.

Табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд дотор энэ тон шухала зорилгонууд эли тодоор харуулагданхай. Табанжэлэй дүүрэтэр республиканууд столицануудта, республиканска мэдэлэй городуудта, областьнуудай, хизаарнуудай центрнүүдтэ ба томо промышленна центрнүүдтэ долоон жэлэй һуралсалһаа бүгэдэниитын дунда (арбан жэлэй) һуралсалда оролгые дүүргэхэ; бэшэ городуудта ба хүдөө нютагуудта удаадахи табанжэлдэ бүгэдэниитын дунда (арбан жэлэй) һуралсалда гүйсэд орохын тула условинуудые бэлэдхэхэ; городуудай һургуулинуудтахи 8—10 классуудай һурагшадай тоое 1955 ондо 1950 онтой сасуулбал 4 дахин олон болгохо, хүдөөгэй дунда һургуулинуудта—4,5 дахин олон болгохо гэжэ табанжэлэй түсэбөөр хараалагдана.

Энээнтэй дашарамдуулан багшанарые бэлэдхэхэ ябадалые үргэдхэхэ, арадай гэгээрэлэй органуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэй болоно. Шэнэ табанжэлдэ урдахи табанжэлтэй сасуулбал 70 процент олон һургуулинууд городуудта ба хүдөөдэ баригдаха байна.

«Юрэнхы эрдэмдэ һуралсаха һургуулиин социалистическэ ёһоор хүмүүжүүлдэг удхашанарые улам дээшэлүүлхэ ба дунда һургуули дүүргэһэн һурагшадай һаадгүйгөөр мэргэжэл шэлэн олохо услови хангаха зорилгоор, дунда һургуулида политехническэ һуралсал бэелүүлгэ эхилхэ, бүгэдэниитын политехническэ һуралсалда орохын тула шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ» гэжэ партиин XIX съездын директивэнүүд дотор хэлэгдэнэ.

Ажалшадай культурно-техническэ хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ хэрэг угаа ехэ удхашанартай. Советскэ засагай оршожо байһан түрүүшын жэлнүүдтэ хүдэлмэришэдэй культурно-техническэ хэмжээн дан бага, техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хэмжээнһээ холо гээгдэнги байһан байна. Зүгөөр социалистическэ байгуулалтын ябажа байхада мүн энэшье талаар нилээд ехэ хубилалтанууд болоо.

«Соцмүрысөөн яахадаа олониитын шэнжэтэй болоһон байгааб гэхэдэ, техническэ минимумые шудалан ашаглахаһаа гадна саашаа дабшажа, техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хэм хэмжээндэ хүрэһэн, инженернүүд болон технигүүдэй хэһые заһажа, бии байһан нормонуудые хуушарһанда тоолон эбдэжэ, шэнэ, бүри мүнөө сагай нормо гэхэ мэтые бэелүүлжэ захалһан бүлэг бүлэг нүхэдүүд хүдэлмэришэдэй дунда бии болоо һэн»,—гэжэ нүхэр Сталин заана.

Манай орон дотор социалистическэ үйлэдбэриин таһалгаряагүй хүгжэлтые ажалай бүтээсын түргэн ургалта эли тодоор гэршэлэн баримтална. Ажалай бүтээсэ хадаа тон шэнэ техникые үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар, город болон деревниин ажалшадай культурно-техническэ хэмжээе хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлһэнэй ашаар ургадаг юм. Советскэ наука ба техникые өөһэдынгөө олон янзын творчествоор баяжуулдаг ажалай новаторнууд манай орон дотор туйлай олон болонхой. Гэхэтэй хамта, хүдэлмэришэдэй культурно-техническэ хэмжээе инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хэмжээндэ хүрэтэр дээшэнь үргэхэ тушаа үшөө ехэ юумэ хэгдэхэ хэрэгтэй байна. «Зарим бүлэг хүдэлмэришэд бэшэ, харин олонхи хүдэлмэришэд өөрынгөө культурно-техническэ хэмжээе инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хэмжээндэ хүрэтэр үргөө һаань, юун болохо байгаа гээшэб? —гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ.—Манай промышленность ондоо оронуудай промышлечностиин хүрэжэ шадахагүй үндэр дээрэ хүрэтэр дэбжүүлэгдэхэл байгаа» (28-дахи нюур).

Капитализмын эрхэ байдалда хүдэлмэришэдэй ба таряашадай алибүхы үүсхэл доромжолон дарагдадаг юм. Буржуази болбол ажалшадые «мүлжэхын тулада лэ хэрэгтэй хүн дүрсэтэй түүхэй материал» мүн гэжэ тоолодог, тэдэниие үгэ дуулсатай, юушье мэдэхэгүй зарсанар болгохо гэжэ оролдодог байна.

Социалистическэ общество дотор хэрэг байдал тад ондоо юм. Советскэ социалистическэ байгуулалта бүхы ажалшадай культурно-техническэ хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ хизааргүй ехэ арга боломжонуудые олгоо. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, наукын ба техникын шэнэ туйлалтануудые тон үргэн ниитэ зон хэрэглэжэ шадаха гээшэ. Техническэ зохёолгын ба үйлэдбэриие һайжаруулгын талаар ажалшадай гаргадаг эдэбхи үүсхэл манай ороной ажалшадай үйлэдбэриин мэргэжэлэй саг үргэлжын ургалтые, тэдэнэй культурно-техническэ хэмжээнэй дээшэлэлтые эли тодоор гэршэлэн байримтална.

Коммунистическэ общество байгуулагшадай культурна горьтой ургалта туйлахын тула «...тэр байрын байдалые үндэһөөрнь һайжаруулха, мүнгэн салингые сэхэ шууд дээшэлүүлхэ аргаар, мүн илангаяа ниитэ хэрэглэлэй зүйлнүүдэй сэнгүүдые саашадань саг үргэлжэ химдаруулха аргаар хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай бодото салингые адагынь хоёр дахин гү, али бүришье ехэ болгохо хэрэгтэй» гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ (69-дэхи нюур). Дайнай хойто тээхи үедэ советскэ арадай материальна байдалые һайжаруулха талаар нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай гүрэнэй розничо сэнгүүдые 1947—1952 онуудта таба удаа химдаруулга энээн тухай гэршэлнэ. Шэнэ табанжэлэй түсэб хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай бодото салин хүлһые саашадань ехэ болгохо гэжэ хараална. Юумэнэй розничо сэн 35 процентһээ бага бэшээр химдаруулагдаха, социальна страхованида гүрэнэй зүгһөө хэгдэхэ һомололто 1950 онтой сасуулбал 30 тухай процент ургаха юм. Шэнэ табанжэлдэ колхознигуудай доход 40 процентһээ бага бэшээр ехэ болохо байна. Гэр байрын байдалые үндэһөөрнь һайжаруулхын тула шэнэ табанжэлдэ гэр байрын гүрэнэй барилгада хоёр дахин тухай ехэ мүнгэн зөөри һомологдохонь. Городуудта ба хүдэлмэришэнэй поселогуудта 105 миллион квадратна метр ниитэ талмайтай байрын шэнэ гэрнүүдые гүрэнэй барилгын талаар ашаглалгада оруулхаар хараалагдана. Городуудта ба хүдэлмэришэнэй поселогуудта хүн зоной өөһэдынгөө зөөреэр ба гүрэнэй урьһаламжын туһаламжатайгаар байрын гэрнүүдые барилгада туһа хүргэхэ гэжэ хараалагдана.

Советскэ арадай материальна ба культурна хэмжээе шэнээр дэбжээхэ табадахи табанжэлэй программые бэелүүлгэ коммунистическэ байгуулалтын үндэһэн зорилгонуудай нэгые—ухаан бодолой ба физическэ ажалай хоорондохи гол шухала илгаае усадхаха ябадалые шиидхэлгэ нилээд түргэдхэхэ байна.

4.

Табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэлгэ хадаа коммунизм тээшэ замаар урагшаа хэгдэһэн ехэ алхам, социализмһаа коммунизмда оролгые бэлэдхэхэ уридшалһан гол шухала условинуудые бэелүүлгэдэ хэгдэһэн ехэ алхам болохо гээшэ. Социализмһаа коммунизмда оролго удаа дараалан, шухала хэрэгтэй эрхэ нүхэсэлнүүдэй байгуулагдаһанай зэргээр бэелүүлэгдэхэ гэжэ нүхэр Сталин һургана. Социализмһаа коммунизмда орохын тула «...обществые экономическа болон культурна талаарнь һурган хүмүүжүүлгын хэдэ хэдэн шатануудые гараха хэрэгтэй, эдэ шатануудай турша соо ажал хадаа имагтал ами залгаха арга байдаг байһанаа обществын гэшүүдэй зүгһөө хэрэгсээн байха тон шухала ажамидаралай зүйл болон хубилха, тиихэдэ ниитын үмсэ ойроо хүртэшэгүй нангин, хүдэлгэшэгүй бата, обществын үндэһэ һуури болохо ёһотой».

Нүхэр Сталинай зааһан эдэ уридшалһан гол шухала условинуудые бултыень хамтадань бодото дээрэнь бэелүүлээд лэ байхадаа, «хүн бүхэнһөө шадабариинь зэргээр, хүн бүхэндэ хэһэн ажалайнь зэргээр» гэһэн социалистическэ формулоһоо «хүн бүхэнһөө шадабариинь зэргээр, хүн бүхэндэ хэрэглэлэйнь зэргээр» гэһэн коммунистическэ формулодо орожо болохо байна.

* * *

Коммунизмда оролгын уридшалһан гол шухала условинууд тухай, эдэ условинуудые бэелүүлгэ тухай нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн заабаринууд марксизмые творческоор хүгжөөһэнэй гайхамшаг жэшээ, марксистско-ленинскэ политическэ экономидо хэгдэһэн тон ехэ оруулалта мүн. Эдэ заабаринууд марксистско-ленинскэ теоридо, коммунистическэ общество байгуулха талаар партиин ба советскэ арадай бүхы ажал-ябуулгада сэгнэшэгүй ехэ удхашанартай юм. Эдэ сталинска заабаринууд уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай, ушарынь социализм байгуулжа байгаа арадай демократиин оронуудай ажалшадта, империалистическэ дарлалтаһаа өөһэдыгөө сүлөөлхын түлөө тэмсэжэ байгаа капиталистическэ оронуудай ажалшадта эли тодо перспективэ нээжэ үгэнэ.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85. отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 15.

Н—00450. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.